

Hetk mulluse Võhandu maratoni algusest – esimese kontrollpunkti läbimisest. Foto: Janis Blaus

Võhandu paadimaraton murrab piire

Eeloleva laupäeva, 22. aprilli varahommikul kell 7 antakse Võru linnast Tamula järvelt ühisstart 12. Võhandu aerutamismaratoni, mis on viimastel aastatel kasvanud maailma suurimaks ettevõtmiseks omataoliste seas.

Tänavuse maratoni starti on oodata rekordarvu, rohkem kui 1700 aerutajat 15 riigist ehk ligi 800 paatkon-

da. Vette minnakse ja starditakse Roosisaare silla kõrval oleva parkla juurest, finiš on Võõpsu külas, Röpina-Värska maanteel asuva autosilla juures. Distanti pikkuseks on sadakond kilomeetrit, kontrollaeg 24 tundi. Osalevad kõik inimjõul liikuvad ujuvvahendid.

Varasematel kordadel on selle katsumuse lõpetanud

kokku 3421 inimest 20 riigist. „Neile, kes on maratoni sõitnud, pole Võhandu enam kunagi lihtsalt jõgi. Iga sild sellel jõel, mida sa ületad, iga jõekäär, mida märkad kaardil, iga kord, kui kuuled sõna Võhandu, on see sinu jaoks hoopis teise tähendusega,” teab võistluse peakorraldaja Hillar Irves. „Ka saab igäüks finišis auga öelda, et ta on

ühe päevaga terve jõe läbi sõitnud.”

Rajal on hulk kontrollpunkte, kus on alati ka rohkelt pealtvaatajaid: 5 km – Roosisaare sild, 20 km – Kääpa autosild, 31 km – Paidra veskipais, 41 km – Leevi HEJ pais, 55 km – Reo autosild, 76 km – Leevaku HEJ pais ja 91 km – Röpina HEJ pais. Täpsem info kont-

rollpunktide kohta on maratoni võistlusjuhendis www.vohandumaraton.ee.

Ajaloo

Võhandu jõe korraga läbisõitmise mõtteid mölgutati siin kandis juba 1999. aastal. Nagu ikka, oli nii pooldajaid kui ka vastaseid, kuid enamik arvas toona siiski, et asja sellest ettevõtmisest ei saa.

Kuni 2005. aastal otsustasid Hillar Irves ning praegune Võru abilinnapea Sixten Sild jõe, maksu mis maksab, kaheksa läbi sõita. Sellega oli otsustav algus tehtud.

Kes võis siis uskuda, et sellest saab maailma suurim aerutamismaratoni?

Ulis Guth

ARVAMUSI

Martin Ilumets, Eesti Aerutamisföderatsiooni president

Võhandu maraton on igale Eesti aerutamissõbrale kindlasti aasta tähtsündmus. Nii ka minu jaoks. Täna-seks olen maratoni läbinud kaheksal korral ja olen, nii nagu paljud teisedki Võhandu sõbrad, registreerunud maratoni traditsiooniliselt juba aastavahetuse esimestel tundidel. Need 100 km ürgset ja austusväärselt jõge, imeline ja vahelduv Eestimaa loodus ning alati positiivsed inime-

sed on andnud mulle isiklikult väga palju.

Sündmus toob iga aasta kokku üha suurema arvu aerutamisentusiaste ja -sportlasi. Möödunud aastal osales sellel unikaalsel, nüüdseks vaieldamatult Euroopa suurimal aerutamismaratoni ühtekokku 1650 aerutajat, 701 paatkonda 17 riigist, sealhulgas Jaapanist, Indiast ja Iisraelist. Seni on saatnud edu leedulasi, kes on võtnud üldvõidu.

Tänavune, järjekorras 12. Võhandu maraton on juba

purustanud osalejate rekordi ja loodan, et seekord jääb maratoni üldvõit koju – Eestisse. Soovitan kõigil tulla võistlusele osalema või kaasa elama! Kohtumiseni Võhandu maratoni!

Tõnu Jõgi, Võru Linnavalikogu aseesimees, mulluse Võhandu maratoni 62.

Võhandu maraton on aktiivse puhkuse harrastajale kahtlemata mitmekesiseid võimalusi pakkuv spordisündmus. Eriti neile, kel on veelembus või vähemalt

puudub hirm vee ees. Kuna osavõtjate hulgas on kirev seltskond alates algajatest kuni aerutamise tipptegijateni, seatakse osavõtuks erinevaid eesmärke. Võib võrrelda ennast (või lausa rinda pista) tipptegijatega, proovida oma eelmise aasta tulemust ajaliselt parandada või siis lihtsalt nautida varakevadist päeva kas koos või ilma öise sõiduta. Lisaks on maraton Eesti eri paigus elavate aerutamissõprade jaoks suurepärase, vahel ka aastas ainuke kokkusaamispaik. Mina ootan maratoni

nipäeva igal juhul igatsusega.

Hillar Irves, MTÜ Spordiühing Ekstreempark, Võhandu maratoni peakorraldaja

Kui ilm soosib aerutajaid, on kogu distantsi läbimine lihtsam. Kui ilmaolud on heitlikud, on neil palju korralikust riistusest. Oluline on, et nii ümbermineku kui ka vihma- või lörtsisaju järel saab märjaks saanud riided kiiresti kuivade vastu vahetada. Tundide kaupa süstas või kanuus istudes võtab aerutamine

käed-jalad kangeks ja ka selg võib valusaks jääda, seepärast on harrastusaerutajatel oluline teha veidi pikemaid pause, et oma liikmeid korralikult sirutada. Nii pikka maratoni läbides hakkab iga häiriv faktor mingil hetkel võimenduma. Olgu selleks siis väsinud ja valutav keha, külmetavad sõrmed-varbad või sinu paariline, kes on sama väsinud kui sina. Kui häirivaid faktoreid on mitu, siis ongi raske lõpuni jätkata. Kõiki, kes aga finišisse jõuavad, valdab seal ülev – võitja tunne.

TULE NAUDI KEVADIST VÕRU LINNA JA SELLE LÄHIÜMBRUST SPORTIDES!

**JOOKS
ÜMBER
TAMULA
JÄRVE**

4. MAI 7,5 ja 4 km

**19.00 TARTU TÄNAVALT
LÜHIKE DISTANTS VÕLSILT
FINIŠ JA MUDILASTE JOOKS
TAMULA RANNAS**

**VÕRUMAA
PIKAMAA-
JOOKSUDE
SARI 2017**

SARJA TOETAJAD:

**DANPOWER
EESTI**

VTÜ

**VÕRU
MAKSIMARKET**

**VÕRUMAA
TOIDUKESKUS**

TSENTER

**VÕRUMAA
OMAVÄLITSUSTE LIIT**

EESTI KULTUURKAPITAL

Eesti Pagar

VÕRU LINN

VÕRUMAA PIKAMAAJOOKSUDE SARI - WWW.VORUMAASPORTDILIIT.EE

**VÕRU-
VÄIMELA
MAANTEE-
JOOKS**

18. MAI 6,5 km

**19.00
VABADUSE PLATSILT
FINIŠ JA MUDILASTE JOOKS
VÄIMELA STAADIONIL**

Tsõõrile vunki mano!

Võrru on saanud suur kevad oma murede ja rõõmudega. Meile kõigile teevad auklikud tänavakatted, mida teehooldajad praegu usinasti korrastavad. Linnavalitsus on sel teemal saanud palju kurtvaid kõnesid ja kinnitan siinkohal kõigile, et oleme teemaga kursis ja arvukatel aukudel on ka objektiivne põhjus – meie kehva suusailmaga talved. Nimelt oli tänavune talv teekatete suhtes eriti halastamatu, sest temperatuur kõikus null kraadi ümber sageli mitu korda ööpäevas. Just külmumis-sulamistsükli arv on tegur, mis teekatte seisundit kõige rohkem mõjutab. Loodus-seaduste vastu ei ole veel keegi saanud.

Peale teede lagunemise tähendab kevad alati ka looduse tärkamist, mis annab meile kõigile elujõudu ja paneb uued mõtted idanema. Linnavalitsuses oleme juba jaanuarist alates töötanud intensiivselt linna uue arengukava kallal, et see aasta teises pooles valmis saada. Moodustatud on töögrupid, kuhu kuuluvad eri valdkondade esindajad, kokku ligi 70 inimest.

Valdkondlikud koosolekud toimusid märtsis ja aprillis. Toimunud on rahvaküsitlused Võru linnalehe ja veebilehe vahendusel, sealt on laekunud ligi 100 ettepanekut. Samuti toimus märtsis visioonikonverents, kus osales ligi 120 inimest. Visioonikonverentsi ideede hääletamisel osales 186 inimest. Arutelude ja küsitluste tulemusel otsustati veelgi n-ö haaret laiendada, selleks kohtuti Võru linna 12 haridusasutuse ligi 220 töötajaga. Kavas on ka ettevõtjate seas küsitlus teha ja nendega kohtuda.

Kohtumistel on välja käidud arvukalt ideid ja paljusid neist on esitatud korduvalt, mõnda isegi igal koosviibimisel. Loomulikult tuleb enim toetust saanud ideed ühel või teisel viisil arengukavasse kirjutada ja linnajuhtidel töösse võtta.

Siinkohal tuletan kõigile linnakodanikele veel kord meelde, et teie ideed linna arengu teemadel aastani 2035 on endiselt teretulnud. Uue arengukava koostamine on protsess, mille üks verstapost on 19. mail, mil valmib arengukava esimene versioon. Arengukava esimese lugemise oleme planeerinud juunikuisele volikogu istungile. Pärast esimest lugemist on kõigil veel võimalus arengukavasse täiendavaid ettepanekuid teha. Uue arengukava kinnitamine on kavandatud septembrikuu volikokku.

Eelnevaga tahan öelda, et kellelgi ei maksa ennast kõrvalejätuna tunda. Väga võimalik, et mõni tubli linnakodanik on seni arengukava infovoost kõrvale jäänud või pole veel tõeliselt lennukad, kuid siiski teostatavad ideed pähe tulnud, kuid see võib iga hetk juhtuda. Veel ei ole hilja saata oma ettepanekud aadressil info@voru.ee või leppida kokku aega oma ideede tutvustamiseks. Seda saab teha vähemalt 1. maini.

Pakun ise välja mõtte, et meie kodulinn võiks lähemal aastakümnel teha tiigrihüppe Eesti aktiivseimate liikumisharrastajate linnaks. Emake loodus on meid õnnistanud kauni asukoha ja mitmekülgse loodusega ümber linna. Meil on juba praegu olemas hea spordirajatiste baas, mis lähiaastatel veelgi paraneb, ja ilmselt Eesti maakondade üritusteroheim liikumisharrastuskalender. Vajame aga oluliselt rohkem mänguväljakuid, väljõusaale ja võimlemislinnakuid nii avalikku linnaruumi kui ka korterelamute maadele. Samuti on teretulnud uuenduslikud ideed inimeste liikumisharrastuse edendamiseks ja stimuleerimiseks. Positiivseks tulemuseks, milleks on loomulikult tervem ja tugevam võroke, on vaja saavutada ka muutus inimeste mõtlemises. Näiteks mida kaugemale kauplusest või muust sihtkohast oma auto pargid, seda kasulik on see tervisele. Mõne kilomeetri kauguselt võiks iga võroke jalgsi või jalgrattaga kooli või tööle käia. Sammulugeja võiks olla iga võroke tark mees taskus, kes juhib halastamatult tähelepanu, kui elutähtsad tervisesammud on tegemata jäänud. Võimalikult palju tervena elatuid aastaid – see eesmärk võiks olla meie igapäevase tervisekäitumise mootoriks!

Jalad kõhu alt välja ja kõik liikuma! Reipalt veerevale võrle sammal ei kasva!

Sixten Schild,
abilinnapea

Võru Linna Leht

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil ulis.guth@voru.ee
Väljaandja: Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11, 65620 Võru
Toimetaja: Uli Guth
Tel 512 0787
Teostaja: AS Võru Täht
Ajalehe järgmine number ilmub 25. mail.

Tänavate ehitus 2017. aastal

Aprilli keskel algas Võru linna tänavatel ulatuslik auku-de lappimine, järgneb hulk planeeritud sõidu- ja kõnniteede ehitustöid linna eri paigus.

Laane ja Männiku tänav piirkond

Laane tänavale rajatakse kõnniteekividest tee (u 600 m²) ja tänav (u 2400 m²) saab uue katendi. Välja vahetatakse ka aluskiht (u 30 cm sügavuselt). Laane tn 4 ja 6 maja juurde rajatakse parkla (u 520 m²). Paigaldatakse neli sademeveekaevu.

Vindi, Nõmme, Oksa, Käbi, Linnu ja Laane tänav saavad 2,5kordse pindamise tulemusena uue katte (u 10 000 m²). Enne pindamist tõstetakse kaevud (u 60 tk) tee tasapinda ja korrastatakse aluseid ning lisatakse vastavalt vajadusele killustikku. Vindi tänavale paigaldatakse uus teetruup ja korrastatakse truubi otsakud.

Tänavate ehitaja on OÜ Teearu Grupp, eeldatav ehitusaeg on suvi 2017.

Võrukivi piirkond

Pae tänav (u 1700 m²) tasapinda võetakse madalamaks (u 10 cm), ehitatakse uus alus ja pinnatakse tänav 2,5kordselt. Tänav äärde rajatakse 70 m sademeveekraavi ja paigaldatakse üks teetruup. Tee tasapinda tõstetakse 11 kaevuluuki.

Eterniidi ja Kruusa tänav, Tallinna mnt tööstusala (u 3100 m²) tänavatel korrastatakse teepõhjad, lisatakse vastavalt vajadusele killustikku ja pinnatakse teed 2,5kordselt. Tee tasapinda tõstetakse üheksa kaevuluuki. Välja vahetatakse üks amortiseerunud teetruup.

Tänavate ehitaja on OÜ Asfaldigrupp, eeldatav ehitusaeg on mai–juuli 2017.

Vaade sel suvel uuenevale Laane tänavale.

Liitva piirkond

Kanepi tänaval (3500 m²) freesitakse üles vana katend ja korrastatakse aluskihid. Vastavalt vajadusele lisatakse uus killustikukiht ja sõiduteeosal tehakse 2,5kordne pindamine. Paigaldatakse 85 m uusi teetruupe ja korrastatakse truubiotsakud.

Lina, Niine, Ülase ja Tulbi (u 4600 m²) tänaval korrastatakse olemasolevad teepõhjad, lisatakse vastavalt vajadusele killustikku ja pinnatakse 2,5kordselt. Tee tasapinda tõstetakse ligi 40 kaevuluuki.

Tänavate ehitaja on OÜ Asfaldigrupp, eeldatav ehitusaeg on mai–juuli 2017.

Kesklinna piirkond

Tartu 31 ja 33 vahelisele teele (u 650 m²) paigaldatakse asfalt ja korrastatakse seitse kaevu. Olemasolev kate freesitakse üles, lisatakse killustikku ja paigaldatakse uus kate.

Kreutzwaldi tn 54 majani viival teel ja parklas (u 900 m²) vahetatakse välja väga halvas seisus olev vana ka-

tend ja korrastatakse kaevud.

Tänavate ehitaja on OÜ Roadwest, eeldatav ehitusaeg on mai–juuli 2017.

AS Wermo ligipääsutee

Rajatakse uus sissepääs Luha tänavalt. Paigaldatakse teetruup, rajatakse teelused ja paigaldatakse asfalt.

Tänavate ehitaja on OÜ Roadwest, eeldatav ehitusaeg on mai–juuli 2017.

Tamula tänav

Vana katend freesitakse üles, kontrollitakse üle kaevud ja laiendatakse teed. Tänav pinnatakse 2,5kordselt.

Roosi tänavale alates Kreutzwaldi tänavast kuni Tamula tänavani rajatakse uus kõnniteekividest tee ja paigaldatakse uued sõidutee äärekivid.

Tänavat ehitab OÜ Roadwest, eeldatav ehitusaeg on mai–juuli 2017.

Taara tänav

Korrastatakse eelmisel aastal

rajatud Taara tänav kergliiklusteede ääred ja rajatakse 1300 m² muru. Eeldatav ehitusaeg on aprilli lõpp, mai algus.

Tänavate ehitaja on OÜ Roadwest, eeldatav ehitusaeg on mai–juuli 2017.

Kõnniteede ehitus

Olevi tänaval Sõlekese lasteaia ees olev ülekäigurada muudetakse ohutumaks ja piirnev kõnniteeosa korrastatakse. Kõnnitee saab betoonkivikatendi ja olemasolevad kaevud korrastatakse.

Petseri tänav (Kapsamäele viiv jalgrataste) kõnniteeosa muudetakse laugemaks ja paigaldatakse uued käsi- puud. Kõnniteele paigaldatakse betoonkivikatend.

Eeldatav ehitusaeg mai–juuni 2017.

Muu

Kruuskattega tänavate olukorda hinnatakse jooksvalt.

Tänavate joonimine on planeeritud maikuu lõppu.

LINLANE ARVAB

Minu tähelepanekud visioonikonverentsilt „Annami tsõõrilõ vunki mano!”

Valisin endale koha töögruppis, kus tegeldi teemaga „Unistuste Võru – mis tagab märgatava arenguhüppe?”

Meil kõigil on unistused ja olen seda meelt, et unistused peavadki olema korda viis suuremad, kui reaalsus hetkel lubab. Muidu poleks need õiged unistused, sest tee nendeni oleks liiga lühike ja igav ning eesmärk kergesti saavutatav.

Ootasin konverentsilt mõtteid, mida võiks liigitada n-ö ulme valdkonda. Kahjuks jäime ikka oma järvest, metsast, keelest jne rääkima. Ei, ei, ärge saage valesti aru, hindan ja pean seda kõike väga kalliks ning tähtsaks, aga minu arust peaksid unistused olema rohkem ette-, kui tahapoole vaatamine.

Pakiks kõik selle pagasi – järve, metsa, keele, umma-

muudu olemise jne – seljakotti ja liiguks edasi.

Kas Võru võiks olla elumatkal meie baaslaager – lähteala, tugipunkt, varustav keskus?

Tundus, et konverentsil jäi puudu särtsu ja aega lennukamate ning ekstreemsemate ideede genereerimiseks, kuigi häid ja väga häid mõtteid, mida naudinguga kuulasin ja üles kirjutasin, oli kuhjaga.

Toon siin mõned eriti ägedad mõtted välja.

* Võru võiks kogu Lõuna-Eesti turismi juhtimise enda kanda võtta ja Lõuna-Eesti turismis juhtrolli hõivata. Ärme küsi, mis saab Tartust? Mõtles pigem, kas Võrust võiks saada baaslaager turistile, kes külastab Tartut.

* Suitsusaunaspa – ekstreemveekeskus.

* Uut moodi kaugtöökohad neile, kes tahavad just täna tulla päevaks Võrru tööd tegema. Tänapäeval on töö ju paljudel sülearvutiga spordikotis.

See võimaldab ka meie külalisttöötajal minna õhtul kontserdile või võtta osa Võrumaa pikamaajooksarjast. Siinkohal on hea koht tuletada meelde, et turism on tänapäeval ürituse-, mitte kohapõhine.

*Noortele ja lastele rohkem vabadust ning võimalusi ise teha.

Pooldan kahe käega minu lauast tulnud head ideed, et Võrus peaks olema oma lasteteater. Lapsed saavad viia sõnumi oma tegevuse kaudu kuhu iganes. Kindlasti ei unune neil kunagi ka see linn, kus see võimalus anti.

* Kiidame ennast roh-

kem, ärme jäta seda teiste teha. Räägime sellest, mis Võrust algab, mis meil on, mida siit saab. Võru on parim koht teistmoodi alguseks jne. Räägime kogu maailmale, kui ägedad üritused ja inimesed siin on ning kui võimalusterohe ja omapärane on Võru. Kui me ise seda ei usu, siis kes veel peaks seda tegema? Võru veri ei värise!

Hillar Irves,
Võhandu maratoni
peakorraldaja

LASTELINN VÕRU

Võru lastefestival pakub põnevaid tegevusi

Võru linn koos heade koostööpartneritega korraldab sel suvel, 28.–30. juulini Eesti suurima lastefestivali, mille tegevused lähtuvad Võrumaa laste välja pakutud unistustest. Eelmises lehes selgitasime, mida saab lastefestivali ajal muinasasula teemapargis teha. Selles artiklis tutvustame lähemalt muinasjututehase tegevusi, miniloomaada, atraktsioonide parki ja tegevusi rannas.

Muinasjututehas kerkib lasteaiade Pääpikku õuealale. Meie linna laste üheks unistuseks oli külastada sellist tehast, kus on võimalus muutuda oma lemmikmuinasjututegelaseks. Muinasjututehases saab meisterdada maske, keepe ja peakatteid; muuta end soenguseadja või näomaalija abiga muinasjututegelaseks; laenata kostüüme; lustida diskotelgis; esitleda kostüümi vabal laval või linnaruumis patseerides; käia päevapiltniku juures ennast jäädvustamas; külastada kohvikut.

Miniloomaada saab külastada Kesklinna kooli taga. Festivali ajal tuleb meile külla Ranna Rantšo lustakas pere: ponid, Eesti valgepea tõugu järad, Kihnu lambad talledega, kitsed talledega, sikud, Kameruni kitsed, Šoti mägiveise vasikas, jäneseid koos poegade. Loomulikult saavad lapsed sõita ponidega.

Lisaks on võimalus teha tutvust eksotiliste loomade alpakatega.

Üks paljudest atraktsioonide pargi batuutidest.

Alpakad pärinevad Lõuna-Ameerikast ja neid peetakse vanimateks, umbes 6000 aastat tagasi inimeste poolt kodustatud loomadeks. Meile saabuvad nad külla Järvamaalt Pärtsaare talust. Kohapeal on või-

malik osta alpakavillast valmistatud tooteid.

Atraktsioonide park pannakse üles Vee tänava parklase ja selle lähedusse. Siin saavad lapsed hüppata batuutidel: „Õuduste maja”,

„Elektrirong”, „Pikne”, „Seikluslinnak”, „Suur kaheksa”, „Tulnuka rünnak”, suur takistusrada, tornidega takistusrada, FunJump. Saab sõita karusselliga ja proovida ka kiikingut, mis sobib suurepäraselt suurematele lastele ja lapsevanematele. Avatud on kohvik, kust saab osta suhkruvatti, vahvleid ja jäätist. Kohal on ka liikluslinn.

Tegevused Tamula rannas. Festivali ajal leiab rannas palju tegevusi, mis pakuvad rõõmu kogu perele. Laupäeval on võimalus ennast proovile panna märgiujumises ning saada oma ujumisvõimetele vastav märk. Ei ole tähtis, millises stiilis ja kui kiiresti keegi ujub, igaüks saab valida jõukohase tempo ja läbida kas 25, 50, 100 või 200 meetrit. Kindlal kellajal toimub vesi-aeroobika, mis on mõeldud kogu perele.

Võimalus on proovida laske-simulaatorit, mängida võrkpalli,

lähida kergejõustikurada, panna end proovile orienteerumises, tutvuda Roosisaare surfiklubi tegevusega, proovida sumomaadlust ja sõita marul hüppemäel. Meie kõigil silme all kerkib liivaskulptuur ning lapsed saavad proovida olla ise liivakunstnikud.

Pühapäev algab aga hommikuvoimlemise ja -jooga rannas. Kutsume kõiki ühisele pannkoogipiknikule. Sobiva ilma korral saab lennutada tuulelohesid.

Lisatasu eest on võimalus lustida veeatraktsioonidel. Avatud on rannakohvik.

Selleks et olla kogu festivali tegevustega kursis, külasta meie kodulehekülge www.vorulastefestival.ee ja leia meid Facebookis.

Maikuu lehes juba järgmised lood.

Kristi Vals,
lastefestivali projektijuht

100 aastat Võrumaa lasteaedu

Tänavu tähistame 100 aasta möödumist rahvusliku lasteaia sünnist Võrumaal. 1917. aastal avas ukseid Võru naisseltsi lasteaed, märkides eestikeelse ja -meelse alushariduse andmise algust. Kaks aastat hiljem sai naisseltsi loodud lasteasutusest linnalasteaed.

Võrumaa rahvusliku lasteaia sünni on järjepidevalt tähistatud alates 1997. aastast. Tollase Lõuna-Eesti Lasteaednike Liidu Võru algkogu esinaine Liili Pille algatusel moodustati korraldustoimkond, kelle ülesanne oli ette valmistada ja koordineerida juubeliüritusi. Nende raames tõsteti tähelepanu keskpunkti kogu maakonna lasteaedade tegevus ja käekäik; lasteaedades korraldati tähtpäevale pühendatud perepäevi ning muid üritusi. Samuti toimusid omavalitsustele ja üldsusele suunatud teabepäevad.

Suure juubeli „100 aastat Võrumaa lasteaedu” ettevalmistusi alustati mullu aprillis, mil hakati planeerima ürituste programmi. Lastele suunatud ürituste sari sai avapaugu 2016. aasta septembris, kui toimus maskotikavandite konkurss.

Võidutööde põhjal õmelmeldi lasteaia 100. sünnipäevaks maskotid.

Tänavu veebruarist aprillini on toimunud hulk üritusi: Väimela Rukkilille ja Parksepa lasteaia korraldatud lustakas solistide kontsert-etendus „Kuidas jäneseid reisile asutasid”, Sõleke lasteaia korraldatud heategevuslik teatrifestival Võru Täiskasvanute Gümnaasiumis ning Võrumaa lasteaedade ühine õpetajate õpiüritus „Mängude mess” Kandles, mille korraldas Pääpiku lasteaed koostöös paljude Võrumaa lasteaedadega.

Üritused jätkuvad 26. aprillil Puigal lasteaia Siilike eestvõttel tervist edendavate lasteaedade ühisüritusega „Süda rõõmustab” ja 17. mail Ööbikuorus Rõuge lasteaia eestvedamisel toimuva maakonna lasteaedade spordipäevaga, mille ideeks on „Liigu ja sul on hea!”.

29. maist kuni 30. juunini on Võru linnagaleriis

Maskotid Triibuline (loojateks Võru Sõleke lasteaia 11. rühma lapsed) ja Hops (autor Kedy Lota Kallavus Punamütsikese lasteaia).

avatud mudilaste kunstitööde näitus „Värvid mäng” ning 1. juunil toimub Võrus Kandle aias mudilaste laulu- ja tantsupidu „Mängusõbrad”.

Olete kõik oodatud osa võtma Võrumaa lasteaia 100. aastapäevale pühendatud üritustest!

Merle Kõivumägi,
Võru lasteaia Punamütsike õppealajuhataja

Võru Punamütsikese lasteaia endine õpetaja Milvi Jõe on uurinud Võrumaa lasteaedade ajalugu ning koostanud Mare Tormi juhendusel uurimuse „Võrumaa lasteaedade arengulugu 1917–2006”. Siinkohal mõned faktid sellest uurimusest:

- * Võru Linna I Lasteaed tegutses aastail 1917–1984;
- * Võrusoo Lasteaed tegutses aastail 1935–1941;
- * Võru Eralasteaed pakkus lastehoidu aastail 1936–1938;
- * Võru Linna II Lasteaed oli avatud aastail 1940–1941.
- * Aastatel 1941–2005 asutati Võrumaal 26 koolieelset lasteasutust, neist üheksa Võru linnas. Samal ajavahemikul lõpetas tegevuse 12 koolieelset lasteasutust, neist kuus linnas.
- * Praegu on Võrumaal 15 koolieelset lasteasutust, lisaks viis lasteaed-põhikooli.

Võrumaa mudilaste heategu

Juubeliprogrammi „100 aastat Võrumaa lasteaedu” raames toimus 9.–10. märtsil heategevuslik teatrifestival, mida korraldas Võru lasteaed Sõleke. Võru täiskasvanute gümnaasiumist sai kaheks päevaks hubane teatrimaja kauni lava, suure saali ja teatrikohvikuga.

„100 aastat Võrumaa lasteaedu” maskott Triibuline (Kaidi Järv) koos sõpradega, kelleks olid Pipi (Eve Kirs), Punamütsike (Tiina Kala), hunt (Maia Päevalill), mesilane (Hilvi Vuks) ja nukk (Maire Eiche), kutsusid lapsi kuulama-vaatama erinevaid etendusi. Lavale astusid nelja Võru linna ja seitsme Võru maakonna lasteaia mudilased.

Rõuge lasteaed etendas seiklusi kaugel kuningriigis, Parksepa lasteaed tõi lavale karu kevade alguse peo. Võru lasteaed Okasroosike näitas oma etenduses, kuidas võlutud konnast saab prints. Piibeleheneitsi seiklustest pärast vihma rääkis Võru lasteaia Pääpikk etendus, jänkupoiste naisevõitust aga Varstu lasteaia Sipelgas lavale toodud näidend. Näha sai ka etendust kass Hüpiku sünnipäevaülistusest, mille tõi lavale Puiga lasteaed Siilike, ja kolme karu lugu, mida esitas Võru lasteaed Punamütsike. Ürituse korraldaja lasteaed Sõleke tõi lavale kukekese, kassikese ja jänkukese seiklused.

Keelepesä-rühma etendused olid võru keeles. Publik sai teada, *kuis eläjä hindäle hanna saiva* (Väi-

Triibuline ja Teatripisik mängivad publikuga.

Foto: Maia Päevalill

mela lasteaed Rukkilill), *kiä eläse tarõ-tarõkõsõh* (Lasva valla lasteaed Pargihaldjas), *kuis susi kitsõtallõkõisi takah ai* (Sõmerpalu lasteaed Lepatriinu). Helitehniku rollis oli muusikaõpetaja Helga Ilves. Mudilasnäitlejad üllatasid hingestatuse, emotsionaalsuse ja tõetruult kehastatud tegelaskujudega. Lapsed nautisid esinemist ja laval olemist, millest järeldub, et draamaõpe Võrumaa lasteaedades on hinnatud õppemeetod.

Triibuline rääkis publikule, et teatripisik on üks tore pisik, millesse nakatumist ei tule vaka all hoida ega toas läbi põdeda, vaid kõigest hingest levitada. Festivali vallatu Teatripisik (Kristi Pai) nakatas pealtvaatajaid lõbusa tuju, nalja ja naeruga ning koos Triibulinega pandi etenduste vaheajal publik oma pilli järgi tantsima. Publiku kaasaelamine ja tugevad aplausid väljendusid väikeste

esinejate õhetavatel nägudel. Tänu täheks tehtud töö ja vaeva eest said kõik osalenud lasteaia teatrifestivali logoga karikad.

Hiljem juhatas Triibuline pealtvaatajaid teatrikohvikusse, kus ootasid üllatused: Balbiino maitsvad jäätised ja Rõngu Pagari küpsised.

Kahel päeval kokku oli festivalikülalisi üle 600. Festivali piletitulu läks Lõuna-Eesti haigla lasteosakonnale. „100 aastat Võrumaa lasteaedu” programmijuht Tiia Must ja Sõleke esinädajad andsid lasteosakonnale mõeldud uued arendavad mängud ja mänguasjad üle haigla vanemlastearstile Ruth Kipperile.

Suur aitäh festivali korraldajale lasteaiale Sõleke ja toetajatele: Võru täiskasvanute gümnaasiumile, ASile Balbiino ja Rõngu Pagarile.

Maia Päevalill,
Võru lasteaia Sõleke vanemõpetaja

KESKKONNAHOID

Tule osale „Teeme ära!”
koristuspäeval!

6. mail toimuvad Võru linnas üleriigilise ettevõtmise „Teeme ära!” raames järjekordsed koristustalgud. Sellega seoses kutsub Võru Linnavalitsus kõiki linlasi heakorratalgutele Tamula supelranda, kus on plaanis korrastada murualasid, peenraid ja veepiiri; Kubija supelranda, kus on plaanis riisumine ja käbide korista-

mine, ning linnakalmistule, kus korrastatakse mälestusmärkide ja kalmistu ümbrust.

Talgud algavad kell 10. Võimaluse korral võta kaasa oma tööriistad ja kindad. Lisainfo tel 785 0929. Infot kõigi talgute kohta ja talgutele registreerumise: www.teemeara.ee.

Jäätmete vastuvõtt Võrus
„Teeme ära!” koristuspäevadel

Seoses „Teeme ära!” koristuspäevadega on Võru linna elanikel võimalik ära anda jäätmeid Võru keskkonnajäätmete (Lühike tn 1, avatud 6. ja 7. mail kella 8–18) ja Võru jäätmekeskuses (Umbsaare küla, Võru vald, avatud 7. mail kella 8–16).

Ära saab anda järgmisi sorditud jäätmeid: pakendi-jäätmeid, ohtlikke jäätmeid (v.a asbesti sisaldavad ehitusjätmed, mille eest tuleb tasuda vastavalt hinnakirjale), elektroonikajäätmeid (vanad telerid, raadiod, elektroonikaseadmed jne) ning suurjäätmeid (vana

mööbel, vaibad, madratsid jne).

Segaolmejäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete, sh asbesti (eterniit) sisaldavate jäätmete jt eest tuleb tasuda vastavalt kehtivale hinnakirjale.

Biologunevad haljastujäätmed (lehed, aiapäätmed) saab viia Võru linna uuele kompostiplatsile (haljastujäätmed tuleb prügikottidest välja valada, v.a bioloogunevatest kottidest).

Oksad tuleb viia kompostiplatsile selleks ette nähtud kohta. Okste jätmise teede ärde on keelatud ja toob kaasa rahatrahvi.

Suurjäätmed saab
tasuta ära anda

17. aprillil alustas MTÜ Võru Jäätmekeskus ASi Keskkonnainvesteeringute Keskus toel Võru elanikelt suurjäätmete kogumist, äravedu ja käitlemist. Kampania lõpeb septembris 2017.

Suurjäätmeteks on suurte mõõtetega jäätmed, mis ei mahu olmejäätmete konteinerisse. Kampania jooksul saavad Võru linna ja Võru valla elanikud tasuta ära anda järgmisi suurjäätmeid:

- vana mööbel: diivanid, lauad, kapid, riulid,

toolid, voodid, madratsid, kardinapuud;

- sanitaartehnika: vanid, kraanikausid, WC-potid, kraanid, segistid;
- ilma klaasideta akna-raamid;
- mahutid ja taara: plastist ja metallist mahutid, tünnid.

Suurjäätmed saab tasuta ära anda Võru linna keskkonnajäätmete (Lühike 1, avatud T–L kella 8–16) ja Võru jäätmekeskuses (Umbsaare küla, Võru vald avatud E–R kella 8–16).

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

ÜLESKUTSE

Linnavalitsus ootab Võru linna
teenetemärgi kandidaate

Linnavalitsus ootab kõigilt ettepanekuid Võru linna teenetemärgi andmiseks 2017. aastal. Taotlused palume esitada kirjalikult Võru linnavalitsusele aadressil Jüri 11, 65620 Võru või e-posti aadressil vlv@voru.ee hiljemalt 15. maiks. Ettepanek peab sisaldama teenetemärgi kandidaadi isikuandmeid, tegevusala ja teenete või muude põhjuste loetelu.

Võru linna põhimääruse kohaselt antakse linna teenetemärk füüsilisele isikule Võru linnale osutatud

teenete eest või linna erilise austusavaldusena. Linnavalitsus esitab nõuete kohaselt vormistatud teenetemärgi andmise taotluse ja oma ettepanekud kandidaatide kohta linnavolikogule. Teenetemärgi andmise üle otsustab linnavolikogu.

Võru linna teenetemärke antakse välja alates 1994. aastast. Teenetemärgi omanike nimekirja leiab Võru linna veebilehelt <http://www.voru.ee/et/teenetemark1>.

*Ülle Müürsepp,
linnasekretär*

LINNAVALITSUSE JA LINNAVOLIKOGU TEATED

Võru Linnavalitsuse istungitel

Aadresside ja sihtotstarvete
määramine

F. R. Kreutzwaldi tn 112 kinnisasjaga maaüksuse aadressiks määrati F. R. Kreutzwaldi tn 112a. Nõustuti F. R. Kreutzwaldi tn 112a maa erastamisega, erastatava maa suurus on 414 m² ja sihtotstarve 100% veekogude maa.

Riigi omandisse jäetavatele maaüksustele määrati järgmised aadressid ja sihtotstarbed: Roosi tn 26a (100% elamumaa), Pikk tn 19d (100% sihtotstarbeta maa), Pikk tn 17g (100% sihtotstarbeta maa), Roopa tn 41 (100% sihtotstarbeta maa), Roopa tn 20 (100% sihtotstarbeta maa), Luha tn 16 (100% sihtotstarbeta maa), Piiri tn 52 (100% elamumaa), Väike tn 2 (100% elamumaa).

Detailplaneeringu vastuvõtmine

Võeti vastu ja suunati avalikule väljapanekule Pikk tn 17, 17c, 17d kinnistu ja lähiala detailplaneering. Planeeringulahendus annab võimaluse liita üheks krundiks Pikk tn 17, 17c ja 17d ning osa Pika tänava maa-alast. Krundi kasutamise sihtotstarbeks on planeeritud tootmishoonete maa ja laohoone maa. Planeering võimaldab laiendada olemasolevat tootmishoonet ja annab võimaluse kolme uue hoonemahu püstitamiseks. Hoonete lubatud suurim ehitusalune pindala kogu krundil on 20147 m² maksimaalse kõrgusega maapinnast 13 m. Tehnilised seadmed võivad olla kuni 17,5 m kõrgused. Planeeringualale on kavandatud lisajuurdepääs Lühikeselt tänavalt.

Isikliku kasutusõiguse seadmine

Anti nõusolek isikliku kasutusõiguse seadmiseks Danpower Eesti ASi kasuks järgmistel kinnistutel: Seminari väljak, Seminari tänav T1 ja Lydia Koidula tänav T1; Jüri tänav, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi tänav, Luha tänav T1, Kadaka tänav T1 ja Laane tänav T1. Määrati isikliku kasutusõiguse alad ja tingimused.

Anti nõusolek isikliku kasutusõiguse seadmiseks Elektrilevi OÜ ka-

suks Tamula tänav T1 kinnistul (pindala 3010 m², sihtotstarve transpordimaa), Kanarbiku tänav T1 kinnistul (pindala 1667 m², sihtotstarve transpordimaa), Tööstuse tänav T1 kinnistul (pindala 2574 m², sihtotstarve transpordimaa) ja Tööstuse tänav T2 kinnistul (pindala 1936 m², sihtotstarve transpordimaa). Määrati isikliku kasutusõiguse ala ning tingimused.

Riigihanke tulemuste kinnitamine

Riigihanke „Tartu tänava ja Lõuna-Eesti haigla vahelise jalg- ja jalgrattatee rajamise omanikujärelevalve teenus” võitis madalamaid hindu (osa 1 – 3357,90 eurot, osa 2 – 7555,25 eurot ja osa 3 – 5876,30 eurot, hinnad ei sisalda käibemaksu) pakkunud AS Infragate Eesti.

Riigihanke „Võru linna suvehaljastus” võitis 13 291,90 euroga (ilma käibemaksuta) OÜ Kanepi Aiand.

Riigihanke korraldamine

Otsustati korraldada riigihange „Koreli oja rekreatsiooniala projekteerimine”.

Müügikoha hooajalise laienduse
kord

Võeti vastu müügikoha hooajalise laienduse kord. Olulisemaks muudatuks on, et kooskõlastus antakse kuni kolmeks hooajaks varasema ühe hooaja asemel.

Tänavakaubanduse kord

Võeti vastu tänavakaubanduse kord, mis reguleerib kauplemist linna maal (kord ei reguleeri eramaal kauplemist). Uues korras on määratud kauplemiskohad, milleks on Tamula rand, Vabaduse väljaku müügilauad ja linnakalmistu. Tamula supelrannas võib müüa vaid müügipileti alusel (volikogus kehtestatud hinnad on: päevapilet 3 eurot, nädalapilet 20 eurot, kuupilet 70 eurot). Kaubelda võib jäätise, karastusjookide, kodumaiste marjade ja puuviljadega, ajalehtede ja suveniiridega. Võru linna kalmistul võib kaubelda lillede, pargade, küüналde ja muu kalmistuga seostatava kaubaga, kalmistul müügipiletit

ei ole. Vabaduse väljaku müügilaudadel on lubatud kaubelda lilledega, müügipiletit ei ole.

Katastriüksuste liitmine

Nõustuti Liitva tn 39 ja Liitva tn 41 katastriüksuste liitmisega. Moodustunud katastriüksusele määrati aadressiks Liitva tn 41 (pindala 1008 m² ja sihtotstarve 100% elamumaa).

Kasutuslubade väljastamine

Väljastati Pikk tn 17b laiendatud kaubandushoone ja Karja tn 36a laiendatud üksikelamu kasutusluba.

Ürituste kooskõlastamine

MTÜle Otepää Motoklubi anti nõusolek avaliku ürituse „Mootorratturite kevadpäevad” läbiviimiseks 13. mail kella 12–16 Võrus Vabaduse väljakul ja linna tänavatel. Meelelahutusliku programmi korraldamiseks suletakse Vabaduse väljak kella 6–15.30 ning korraldatakse motoparaad kella 15.30–16 linna tänavatel (Vabaduse–Vilja–Pikk–Jaama–Kreutzwaldi–Jüri).

MTÜle Võrumaa Kurtide Ühing anti nõusolek avaliku ürituse „Eesti Kurtide Spordiliidu rannavõrkpall” korraldamiseks ja puhkeala sulgemiseks 17. juunil kella 11–17 Võrus Tamula supelrannas.

Ehitusloa väljastamine

Väljastati ehitusluba moodulhoone laiendamiseks asukohaga Paju tn 3 ja Paju tn 3a ning ehitusluba kaugküttesüste ehitamiseks asukohaga Laane tn 3, Laane tn 3a, Laane tn 3b, Laane tn 5, Laane tn 6, Laane tn 8, Laane tn T1.

Linnavara võõrandamine
otsustuskorras

Korteriomand aadressiga Petseri tn 4-14 võõrandati hinnaga 1500 eurot.

Projekteerimistingimuste
kinnitamine

Nõustuti Raudtee 16 kinnistule üksik-elamu püstitamisega ilma detailplaneeringut koostamata, kinnitati projekteerimistingimused ning otsustati mitte algtada keskkonnamõju hindamist.

Võru Linnavolikogu istung 12. aprillil

Võru linna aasta õpetaja statuudi
muutmine

Muudeti Võru linna aasta õpetaja statuuti. Muudetud statuudis on laiendatud Võru linna aasta õpetaja nimetusele esitatavate õpetajate ringi. Nüüd saavad oma tublisid töötajaid aanimetuse saamiseks esitada ka eraõiguslikud haridusasutused.

Liikmeks astumine

Otsustati astuda Hangete Korraldamise MTÜ liikmeks.

Kooskõlastuse andmine vara
omandamiseks

Anti kooskõlastus Tartu tn 9 (elamumaa 100%, pindala 1301 m²) ja Tartu tn 7 (elamumaa 100%, pindala 1457 m²) kinnistu ostmiseks ASilt KPG hinnaga 9000 eurot. Kinnistuid ja neid ümbritsevat maa-ala soovib linn kasutada sõidukite parkla rajamiseks, nii et seda saaksid kasutada nii bussisõitjad, linnas toimuvate avalike ürituste külastajad kui ka linna külastavad ja siin elavad inimesed. Peamine eesmärk on parkimisprobleemi lahendamine bussijaama ümbruses, kuna praegu kasutusel olev parkimisala bussijaama vastas ei kuulu linnale. Peamine eesmärk on parkimisprobleemi lahendamine bussijaama ümbruses, sest praegu kasutusel olev parkimisala bussijaama vastas ei kuulu linnale.

Kui linn saab maa omanikuks on võimalik alustada üldplaneeringut muutev detailplaneeringu menetlus maa sihtotstarbe ja maa kasutuse muutmiseks vastavalt kavandatavale eesmärgile.

Investeeringislaenu võtmine

Linnavalitsusele anti luba võtta aastateks 2017–2027 laenu kuni 480 000 eurot järgmisteks investeeringuteks: maa ost parkla rajamiseks; Võrusoo tööstusala projekteerimine; loomemajanduskeskuse projekteerimine; Võru lasteaia Punamütsike remont; tänavate ehitus; skate-pargi ehitus; linna lähiva kergliiklustee ehitus; Võrukivi soojatorustiku ehitus; Võru Kesklinna Kooli rekonstrueerimine; Võru lasteaia Pääpikk rekonstrueerimine; Võru Muusikakooli ruumide suurendamine.

Projektide omaosaluseks kavandatud summa, mida planeeritakse finantseerida laenuga, võetakse kasutusele üksnes juhul, kui projekt saab positiivse rahastusotsuse.

Sotsiaalhoolekande määruste
muutmine

Muudeti Võru Linnavolikogu sotsiaalhoolekande valdkonna määrusi. Muudatustega on täpsustatud sõnastust.

Detailplaneeringu osaline
kehtetuks tunnistamine

Tunnistati kehtetuks Võru Linnavoli-

kogu 11. veebruari 2004 otsusega nr 102 „Veskioja tänava ja Meegomäe oja vahel jääva riigi omandis oleva maa detailplaneeringu kehtestamine” kehtestatud detailplaneering pos 24 osas. Ülejäänus jäi detailplaneering kehtima.

Pos 24 krunt on reformimata riigimaa, millel asub tiik ning mida kasutavad naaberkinasasjad omanikud. Kuna selles piirkonnas ei ole üldkasutatava maa järele vajadust, on maa sobilik erastada liitmiseks piirnevate elamumaa sihtotstarbega kinnisasjadega.

Detailplaneeringu koostamise
algatamine

Algatati Olevi tn 1 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu koostamine, et muuta maa-ala sihtotstarvet, määrata ehitusõigused ja teede, parkimise ning tehnovõrkude paigutused. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on erihoolekandeadutuse ehitamine. Planeeritava maa-ala suurus on u 0,68 ha.

Otsustati mitte algtada Olevi tn 1 kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilist hindamist.

Linnavolikogu alatiste komisjonide
koosseisude muutmine

Muudeti Võru Linnavolikogu keskkonnakomisjoni ja hariduskomisjoni koosseisu. Keskkonnakomisjonist arvati välja Martin Kikas ning hariduskomisjonist Kaia Rammul.

ARENDUSTEGEVUS

Kubijal valmis kettagolfirada

Hiljutivalmis Kubijal laululava ümbruses discgolfi-rada. Tegu on Võrumaal ainsa täismõõtmises kettagolfirajaga, mida saab aasta ringi kasutada.

Idee algataja ja ehituse eestvedaja oli Võru Linnavolikogu esimees Andres Visnapuu, raja ehitajaks kohalikud aktivistid.

„Discgolf on Eestis hästi populaarne ja Võrumaa oli üks kahest maakonnast, kus 18rajalist rada polnud. Olles mõne sõbraga mujal Eestis mänginud ja näinud, kui popp see on, soovisin, et Võrumaa elanikel, eelkõige noortel oleks võimalik kodukandis mängida. Selle asemel et sõita kaugemale, saab seda nüüd teha kodumaakonnas,” tutvustab Andres Visnapuu idee sünnilugu.

Visnapuu täpsustab, et tegu on mänguga, kus saavad kaasa lüüa kõik vanuserühmad: „Discgolfi mängimiseks ei pea olema erilisi kehalisi eeldusi ja mänguvahendid on igati taskukohased. Seda saab mängida ka pereti.”

Ideest teostuseni kulus ligi aasta. „Eelmise aasta mais hakkasin otsima kohta. Koos tulevase rajameistriga said läbi käidud mitmed variandid, kuni jäime pidama tänasele rajale. Kuna maa on RMK valduses, siis järgnes kooskõlastus RMKga,” meenutab Visnapuu ning tänab Ago Palot, kes oli raja ehitamisega linna lähedusse igati päri.

Mullu septembris loodi MTÜ Võru Discgolf, millega on nüüdseks liitunud peamiselt noored mehed ja poisid Võru linnast ja vallast. Nende endi ja nende sõprade jõuga rada valmiski. Kokku kulus selleks ligi 400 töötundi, raja ehitusel osales suuremal või vähemal määral 25 inimest. „Eriline heameel ongi selle üle, et klubi liikmed ja ka nende sõbrad löid ise käed külge, mitte ei oodatud, et keegi tuleb ja teeb ära,” ütleb Visnapuu. „Minu suur abimees on olnud kogu selle aja jooksul Innar Raag, aktiivne Väimelast pärit üliõpilane, klubi juhatuse teine liige.”

Oma öla panid alla nii Võru

Idee algataja ja ehituse eestvedaja Andres Visnapuu äsja valminud Kubija kettagolfirajal.

linn kui ka Võru vald, sponsoritena Kagu Elekter, Aigren, kauplus Magaziin, Võru Tarbijate Ühistu ja Kubija hotell-loodusspaa, samuti saadi abi Võru Spordikeskusest, OÜlt Trendwood ja OÜlt Hut Eesti.

Visnapuu tänab neid kõiki ning loodab, et peagi harjuvad Kubijal käima kettagolfarid üle Eesti, aga miks ka mitte kaugemalt, ning see aitab kaasa nii ala enda kui ka turismi arendamisele Võrumaal. Samuti loodab ta, et täismõõtmises discgolfirada aitab elavdada Kubija laululava ümbruse üldist kasutust. „Meil on Kubija hotell, Georgi hotell ja ka teisi majutuspaiku ning see rada on neile kindlasti lisaväärtuseks. Sel aastal valmib ka kergliiklustee, mis võimaldab nii Parksepalt kui ka Koselt jõuda Lõuna-Eesti Haiglani, jalgsi või ratastel, ehk noored saavad kenasti mängima tulla.”

vad kenasti mängima tulla.”

Juba on peetud ka esimesed võistlused, neist esimene toimus 1. aprillil. „Olgu öeldud, et kõik võistlejad kiitsid rada – et see on omapärane ja kõige kuivem rada Eestis,” ütleb Visnapuu.

Hiljuti sai Võru klubi omale nime Kagu Kotkad ning juunist alates soovatakse korraldada oma iganädalast võistlussarja. Huvilistele hakkavad toimuma ka algkursused, kuid sellest juba järgmises lehes.

Kokkuvõtteks ütleb Visnapuu, et kettagolf on üks parimaid tervisespordiviise: „Seda on võimalik mängida igas eas ning olenemata füüsilisest ettevalmistusest. Kuna discgolfi on lihtne õppida, saavad kõik osaleda.”

Ulis Guth

1 SOOVITUS

Andres Visnapuu, MTÜ Võru Discgolf juhatuse liige

Discgolfi saab mängida nii ajaviiteks ja loodust nautides kui ka tõsiselt spordina. Alguses tuleb soetada veidi varustust. Hea oleks, kui saaks natuke algõpet ja siis mängima – seda on võimalik teha igal aastajal. Enamik radu Eestimaal on tasuta. Palju infot on ka netiavarustes. Nii et kettad kätte ja värskesse õhku ennast liigutama! Üks täisring mängu võtab sõltuvalt oskustest ja mängijate arvust aega 1,5–2 tundi. Ja see on väga odavate vahenditega kätte saadav puhas tervis.

ELUASE

Kortermajade kauaoodatud uusarendus lükati käima

Üle 10 aasta on Võru linnasüdamest paarisaja meetri kaugusel laiunud 3 ha suurune tühermaa, oodates uut elu. Tänane uudis: arendaja on ehitajaga käed löönud.

Väikse, Karja ja Roosi tänava vahelisel alal hakkavad elanikke rõõmustama kolmekorruselised tänapäevased korterelamud. Ideaalne elurajoon, mis on eemal tänavamürast ja kus on piisavalt rohelist. Väikelinnas elamise eeliseks võiks olla hommikul linnulaulu saatel ärkamine ja õhtul uinuda. Selles piirkonnas on see reaalsus.

Ehitajaks on AKSO Haus, kes on tuntud kvaliteetsete tehsemajade tarnijana Põhjamaades. Terviklik lähenemine arendusprojektile võimaldab luua hinnatud elukeskkonna ja ainulaadne tehnoloogia tagada kõrge ehituskvaliteedi aastaaegadest sõltumata.

Tehases valminud majad tuuakse kohale moodulitena. See teeb ehitusprotsessi kiireks, säästes telli-

Üks võimalikest kortermaja variantidest.

jat tavaehituse jamadest.

Kogu projekt on kavandatud paindlikuna vastavalt turu nõudlusele. Inimeste hetkevajadused on arendajale teada. Väiksemad korterid on planeeritud esimestele korrustele, suuremad teisele ja kolmandale. On rõõdud, panipaigad, kliimaseadmed, soovi korral ka si-

sustus. Ajas muutuvaid kliendi soovet on tehsemajade puhul võimalik operatiivselt lahendada.

Järgmises lehes jagame juba täpsemat infot, mis ja kuidas.

Helin Pächter, jurist-kinnisvaramaakler

Osalemine projektides

Võru Linnavalitsus on otsustanud osaleda järgmistes projektides:

1) ... juhtpartnerina Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014–2020 taotlusvoorus projektiga „Increasing entrepreneurial culture and competitiveness among artisans and craftsmen in Võru and Pskov” (lühend BestNest). Eesmärgiks on loomevaldkonna ettevõtlikkuse suurendamine ning piiriülese käsitöölise koostöövõrgustiku loomine.

Projekti kestus on kuni 36 kuud ja kogumaksumus kuni 550 000 eurot. Võru linna osa projektis on kuni 290 000 eurot, sellest omafinantseering kuni 29 000 eurot.

KOMMENTAAR

Kaire Kalk, arendusspetsialist

Võrru loomemajanduskeskuse idee rajamist on kaalutud pikalt. Nüüdseks on avanenud Eesti-Vene piiriülese koostöö programm 2014–2020, mille toel on võimalik pikaajaline plaan ellu viia. Linn esitab Eesti-Vene programmi ideevooru projekti „Võru ja Pihkva käsitöölise ning loomeinimeste ettevõtluskultuuri ja konkurentsivõime suurendamine”. Positiivse rahastusotsuse korral algab projekt 2018. aasta juulis ning kestab kolm aastat. Partnerid on Pihkva ettevõtlusinkubaator, mis on linna allasutus, ning Pihkva Riiklik Ülikool. Kaaspartnerid on ka SA Võrumaa Arenguagentuur, Võru Instituut, Võru Gümnaasium ja Vene Rahvusvaheline Turismiakadeemia. Projektiga luuakse Võru ja Pihkva käsitöölise võrgustik ning edendatakse piiriülest koostööd. Samuti arendatakse välja loomekoja inkubantidele pakutavad äriabiteenused.

Loomekoda rajatakse Kesklinna kooli renoveerimise järel tühjaks jäävasse kõrvalhoonesse. Projektiga kohandatakse kooli kõrvalhoone esimene ja teine korrus loomevaldkonnale sobivaks ettevõtlusinkubaatoriks. Esimesele korrusele on kavandatud avatud müügisaal-galerii, kus on nii pärandkultuuril põhinevad disainitooted kui ka autentne käsitöö.

2) ... juhtpartnerina Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi välja kuulutatud taotlusvoorus projektiga „Improving biodiversity and increasing awareness of environmental protection in regional centres in Estonian-Russian border area” (lühend BioAware).

Eesmärgiks on luua atraktiivne, bioloogiliselt mitmekesine ja keskkonda toetav linnaruum ning suurendada inimeste teadlikkust keskkonnakaitse ja energiasäästliku käitumise vallas. Võrus soovatakse Koreli kaldaalale rajada bioloogiliselt mitmekesine ja atraktiivne rekreatsiooniala ning korraldada keskkonnakaitsealast teavitust. Tegevused on planeeritud ajavahemikku 2018–2021. Projekti kestus on kuni 36 kuud, Võru linna omafinantseering kuni 36 000 eurot.

Praegu käib Koreli oja rekreatsiooniala projekti projekteerimishanke ettevalmistus, milles on arvestatud linlastelt laekunud ettepanekuid.

Plaanide kohaselt valmib tehniline projekt sügiseks.

KOMMENTAAR

Tiina Hallimäe, arendusnõunik

Oleme varem linlastele teada andnud Koreli kaldaalale rajatavast kergliiklusteest, kuid see pole kõik, mida sellele alale planeeritakse. Koreli oja äärne piirkond on oluline osa Võru kesklinna rohevõrgustikust. Linna soov on arendada kaldaala koos haljastuse ja toetava infrastruktuuriga välja aastaringseks sportimise, meelelahutamise, puhkuse ja keskkonnaõppe kohaks. Arvamusi küsiti ka linnarahva käest. Kokku laekus kuus ideed, mida Koreli kaldaalale soovitakse: parkuuripark, välijõusaal, petangiväljak, liumägi ja mänguväljak lastele ning n-ö linna-sõiduelementidega kergliiklusteed ekstreemspordi harrastajatele.

Võru Linnavalitsus koostöös Pihkva linna administratsiooni, Pihkva Ökoloogia ja Bioloogia Keskuse, Eesti Keskkonnaameti ning Võru ja Pihkva koolidega soovivad esitada Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi toetustaotluse, et läbi viia keskkonnakaitsealaseid tegevusi ja teavituskampaaniaid. Projekti raames soovitakse luua Koreli oja (Võru) ja Miroshka jõe (Pihkva) kaldaalade bioloogiliselt mitmekesine ja atraktiivne rekreatsiooniala ning väljõppeklass.

Projektiidee esitamise tähtaeg on 4. mai. Taotlemine on kaheetapiline: idee esitamine ja põhitaotluse esitamine. Kui programmi nõukogu kiidab idee heaks, esitatakse selle aasta lõpus põhitaotlus.

3) ... partnerina Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi taotlusvoorus projektiga „Improvement of housing energy performance level through introducing innovative technologies and solutions in Estonia and Pskov region” (lühend SAVE SMART). Projekti juhtpartner on Tartu Regiooni Energiaagentuur.

Eesmärgiks on hoonete energiatõhususe parandamine Eestis ja Pihkva oblastis uute tehnoloogiate ja lahenduste tutvustamise kaudu, et innustada avalikku sektorit võtma kasutusele keskkonnanõuandlikuid käitumismudeleid.

Võrus koostatakse Jüri 54 tehnilised projektid, et muuta hoone energiasäästlikuks. Võru linna tegevuste maksumus projektis on kuni 60 000 eurot, sellest omaosalus kuni 12 000 eurot.

4) ... Põhjamaade Ministrite Nõukogu toetusmeetme „Põhja- ja Baltimaade avaliku halduse mobiilsusprogramm” raames projektis „Võru linna haridusvaldkonna õppereis – avatud õpperuum”. Eesmärgiks on tutvumine Norra ja Islandi koolide ja lasteaedadega, et täiendada Võru linna hariduselu korraldajate teadmisi ja oskusi, toetamaks õpilasi kujunemisel loovateks ja ettevõtlikeks kodanikeks. Projekti kestus on kuni 12 kuud ja kogumaksumus kuni 18 200 eurot. Võru linna osalus projektis on kuni 7300 eurot.

TASUB TEADA

Kütteperioodi alguseks tuleb valmistuda kevadel ja suvel

Juba vanarahvas ütles, et rege rauta suvel ja vankrit valmista talvel. See vanasõna kehtib ka kütteperioodiks valmistumisel. Just kevad ja suvi on õige aeg alustada kütteperioodiks vajalikke hooldustöid ja rekonstrueerimisi.

Küttesüsteemide avariid ei toimu kevadel ja suvel, vaid enamasti ikka sügisel kütteperioodi alguses, kui majades küte sisse lülitatakse, sest terve suve seisnud küttesüsteemid on sadet täis.

On maju, kus siamaani lastakse suveks vesi välja, seda peamiselt kahel põhjusel. Arvatakse, et siis roostetab torustik vähem, või on majadest väga suured lek- ked ning terve suvi paigatakse radiaatoreid ja torustikke.

Hiljuti arutasime ühe Tartu suure korrusmaja juhatusesi- mehega suvist keskkütte remon- ti ja tema seisukoht oli kindel: kevadel vesi välja, siis saab iga- üks oma suva järgi radiaatoreid vahetada või korteris keskkütet ringi ehitada. Näiteks mõnel toal radiaatorikütte põrandakütteks teha. Nii on selles majas toime- tatud aastaid. Unustatakse aga tähtis asi: juba seadusega on pa- ka pandud, et omavalitsuselt kor- rusemajades radiaatoreid vaheta- da ei tohi. Radiaatorid on maja ühisvara, mis kuulub majaelani- ke ühisomandisse.

Küttekulude kokkuvõide algab puhastest torudest

Peale hädavajaliku seadmete vahetuse ja korrapärase hoolda- mise on tähtis kogu keskkütte- süsteemi puhastus, läbipesu. Kui aastaid tagasi tehti suviti

perioodilist läbipesu, siis nüüd on selle järk-järgult asendanud püsipuhastusseadmed. Hoonete valdajatel ei ole võimalik suveks keskkütet seisma panna ja siis suvaliselt läbipesu teha. Miks julgen öelda „suvaliselt”? Olen ise kõige sellega mitukümmend aastat tegelnud ja tean, et perioo- diline keskküttesüsteemide läbi- pesu on kahe otsaga asi. Läbi- pesuga uhumel küll sadestised välja, aga süsteem saab hapnik- ku juurde ja torude intensiivne korrodeerumine jätkub, seda varasemast veel hullemini. Uued keerukate torustikega büroo- ja vabaajakeskused aga ei võimal- dagi suvist kompressoriga (või ka mingil muul meetodil) läbi- pesu teha. Eriti hullus olukorras on hoonekompleksid, kus laiend- dus on toimunud mitmes etapis. Kütte- ja jahutustorustikke on ehitatud juurde mitmes osas. Kui nüüd nii keskkütte- kui ka jahutussüsteem on hakanud efektiivsust kaotama ja on teh- tud mingit moodi läbipesu, on tulemuseks totaalne torude um- mistumine, nii et kogu süsteem on tulnud välja vahetada.

Kui tavaliselt kustub umbe- läinud keskküttesüsteem keldris – soojussõlmes, siis lae alla pai- galdatud jahutussüsteemid, mis on suurte ja võimsate tsirkulati- sioonipumpadega, üldjuhul lõh- kevad, tuues kaasa nii büroo- kui kaubanduspindade ülejutused.

Sellest et tarbijatel oleksid keskküttesüsteemid puhtad ja korras, on huvitatud ka soojus- ettevõtte. Ka lepingutes nõu- takse kas iga-aastast või paari aasta tagant toimuvat keskkütte- süsteemi läbipesu (seda küll val-

Ilmar Sild demonstreerib ligi viis kuud seisnud keskkütte- süsteemi, mida ei olnud võimalik möödunud kütteperioodi alguses käivitada. Kui läbipõlenud pump lahti võeti, voolas sellest välja must ja kleepuv magnetiidsed.

davalt lahtiste süsteemidega ma- jades).

Miks on soojaettevõtteid hu- vitatud sellest, et tarbijate kütte- süsteemid oleksid puhtad? Vas- tus on lihtne: mida puhtamad on tarbijate keskküttesüsteemid, seda kergemini soojus nende juurde jõuab ehk seda madala- ma temperatuuriga vett on vaja katlamajast väljastada. Mida madalam on aga temperatuur, seda madalam on soojusenergia omahind. See ongi soojaette- võtte otsene rahaline võit. Siit järeldus: puhastest keskkütte-

süsteemidest võidavad otseselt nii tarbija kui soojaettevõte.

Mis on kõige efektiivsem ja loodushoidlikum?

Viimastel aastatel pannakse üha suuremat rõhku keskkonnaohu- tusele ja loodust säästvale tehnoloogia. Pole kaugel aeg, kui ag- ressiivsete puhastuskemikaalide kasutamine läheb väga kalliks kas või keskkonnamaksude tõt- tu, nii et odavam ongi kasutada kemikaalivabu tehnoloogiaid. Tulevikus võidavad need sooja- tarbijad, kes kasutavad loodus- sõbralikke hooldusmeetodeid.

Puhtana ei tule hoida üksnes korrusmajade küttesüsteemid. Sama tähtsad on individuaal- majade puhtad kütetorustikud. Praktika on näidanud, et esime- sed häired väikestes individuaal- majade süsteemides tekivad 6.–7. aastal pärast süsteemi käi- vitamist, pöördumatud ummis- tused põrandküttega majades aga 12–15 aasta järel.

Lõpetuseks võibki öelda, et mitte üksnes loodusele pole ke- mikaalivaba püsipuhastusteh- noloogia hea, vaid ka meie endi tervisele on tähtis, et kemikaale kasutatakse võimalikult vähe. Pole oluline, mis keemilist ainet kasutatakse. Pärast pesu suuna- takse agressiivne pesuvedelik üldjuhul kanalisatsiooni ja ku- nagi jõuab see pärast töötlemist ikkagi loodusesse.

Ilmar Sild, Bauer Veetehnika OÜ Lõuna-Eesti piirkonna juht

Täpsem info tel 5911 1548
ilmar.sild@bauer.ee
www.bauer.ee

Eakaid sõidukijuhte oodatakse Võrus tasuta täienduskoolitusele

Maanteeamet koos Võru Maavalitsuse- ga korraldab eakatele autojuhtidele tasuta täienduskoolituse „Väärikas mootorsõidu- kijuht”, kus jagatakse ohtralt asjalikke näpu- näiteid.

Koolitus koosneb teoreetilistest osast ja sõidutundidest. Teoreetiline osa kestab kuus akadeemilist tundi. Aastaid autojuhte kooli- tanud Toivo ja Jana Õnneleid (OÜ Õnneleid Liikluskool) annavad ülevaate Eesti liik- lusolukorrast, selgitavad liiklusõnnetuste põhjusi, räägivad suurematest muudatustest liiklusseaduses ning igapäevastest autosõi- tudest ja sellega kaasnevatest riskidest.

Tartu Ülikooli Kliinikumi kardiokirur- gia osakonna intensiivraviõde Liia Raud räägib eaka autojuhi tervisest ja ravimite kõrvalnähtudest ning nende ebasoodsast koostoimest juhtimise seisukohalt.

Praktilises osas on iga koolitatava kohta ette nähtud kaks akadeemilist tundi. Sõidu- õppes pööratakse tähelepanu ka säästlikule sõiduvõimale ning soovi korral läbitakse koos spetsialistiga raskesti mõistetavaid ristmik- ke jms. Õppesõidud saab kokku leppida teooriakoolitusel ja need toimuvad koolitu- sele järgnevatel päevadel.

Samasugune koolitus toimus Võrus ka eelmisel aastal ning palvis osalejatelt väga head tagasisidest. Koolitused on toimunud ka Pärnus, Tartus ja Tallinnas ning on osu- tunud väga populaarseks. Osalejate tagasi- sidest on selgunud, et niisugused praktilised infopäevad võiksid sama hoogsalt jätkuda. Koolitusega soovitakse julgustada vanema- list autojuhti.

Kerli Tallo, Maanteeameti ennetustöö osakonna ekspert

Koolitus toimub 15. mail kell 10 Võru Maavalitsuse II korruse saalis (Jüri 12, Võru). Osalema ootame vähemalt 60aastasi iga nädal autot juhtivaid mootorsõidukijuhte, kellel on B-kategooria juhtimisõigus ja kehtiv tervisetõend. Koolitusgrupi suurus on 25 inimest. Koolitusel **osalemiseks** kir- juta aadressil kerli.tallo@mnt.ee või helista numbril 5568 1491 **hiljemalt 8. mail.**

MTÜ Muinasjutumaa koolitused lapsevanematele

2016. aasta septembrist kuni 2017. aasta märtsini toimusid Võru lasteaia Okasroosike kohaliku omaalgatuse prog- rammi toetusega linna lapse- vanematele mõeldud loengud ja töötoad. Võrreldes eelmise õppeaastaga koolitustel käija- te arv kasvas ja kuulajaid oli kõigest linna lasteaedadest. Taas on põhjust teha lühi- kokkuvõtte loengutel kõlanud mõtetest.

„Kooliks valmistumine”

(lektor Airene Vaike Kumari) Lugemis- ja arvutamis- oskusest olulisemad on hoo- pis lapse sotsiaalsed oskused. Tähtsal kohal on lapse enese- kindlus. Kui last kritiseerida ning nõuda temalt oskusi, milleks ta arengult veel val- mis pole, kaob ka lapse enese- kindlus. Laps, kes oskab ja julgub täiskasvanult abi küsi- da, tunneb huvi ümbritseva vastu ning oskab lihtsate asja- de üle rõõmu tunda, saab ka koolis hästi hakkama.

„Jonn ja enesekehtesta- mine”

(lektor Anti Einpaul) Esimene asi, mida täis- kasvanu instinktiivselt teha püüab, on iga hinna eest lapse nuttu ära hoida. Tegelikku- ses on nutt vahel lapse jaoks

Linna lapsevanematele ja lastele mõeldud töötuba „Nuku- teater”...

lausa hädavajalik, sest see on lihtsaim võimalus pingetest vabaneda. Nutmine on tur- valine, kui laps ei pea olema üks. Täiskasvanu teeb õiges- ti, kui ta nutmist ei takista ja on rahuliku kuulajana lapse jaoks olemas.

Paljudel juhtudel pole- gi tegu jonniga, vaid lapse reaktsiooniga täiskasvanu valele käitumisele või piiride ja reeglite puudumisele lapse kasvatamisel.

„Lapse kõne areng. Praktilisi soovitusi kõne arengu toetamiseks” (lektor Tiia Albert)

Kui võrrelda lapse kõne arengut sünnist kuni kooli- minekuni maja ehitamisega, siis saavad kõik aru, et katust ei saa õhku ehitada – kasu- tades lapse väljendit. Katus ehk kooliks vajalik tähte- de tundmine ja kirjutamine ning lugemise proovimine saab toetuda üksnes seintele, s.o kõikidele kõnevaldkon- dadele, mis on suhtlemise ehituskivideks. Kui kõik va- jalikud eeloscused on hästi omandatud, jäävad tervel lap- sel tähed ja numbrid meelde suurema vaevata. Mudilasel, kel nii häälimine (häälikute järjekord sõnas) kui ka hääli-

... ja seal valminud pulga- nukud.

kupikkuste erinevuste kuul- mine on omandatud, läheb veerimine lüües üle kokku- lugemiseks ning sujuvad edu- kamalt ka kirjakatsetused.

Võidujooks – ruttu tähed selgeks ja ruttu lugema ning kirjutama – ongi justkui katu- se õhku ehitamine. Lapseeas on vajalik hea kõnekeskkon- na loomine. Tähtis on lap- sega igal võimalusel rääkida; oluline on lasteraamatute ettelugemine sõnavara, kuul- mistähelepanu ja kujutluse rikastamiseks ning käte ja sõrmekestega toimetamine silma ja käe valmisoleku saa- vutamiseks kirjatööde jaoks.

Oluline on ka küsimine, vas- tamine ja arutlemine mõt- lemise arendamiseks ning seoste mõistmiseks. Toekate seinte ladumisele aitavad kaa- sa arendavad mängud ja ma- terjalid, mis hoiavad üleval uudishimu ja head emotsioo- ni ning huvi vaimse pingutu- se suhtes.

Infotehnoloogiavahendi- te tormiline areng on paraku kaasa toonud olukorra, et igal pere liikmel on oma helendav ekraan ja suhtlemine kõne kaudu jääb üha enam taga- plaanile. Nii võib aga mõr- dikiht, millega meie kujutleta- va maja ehituskivid üksteise külge kinnituvad, õhukeseks jääda.

„Kuidas õpetada oma lapsele tundeid ja tunnetega toimetulekut?”

(lektor Aire- ne Vaike Kumari) Sageli on täiskasvanul raske lahus hoida oma pa- hameelt ja lapse tehtud tegu. Tasub endalt küsida: kas ma annan õpetust pahanduse teinud lapsele või valan tema peale välja oma viha? Sageli jälgivad lapsed ka vanemate omavahelisi suhteid ja õpivad seeläbi käitumismalle. Va- nemate omavahelised sõna-

vahetused, käitumine stiilis – pilt on, häält ei ole – saab sageli lapsele õppematerja- liks.

Kui laps on endast väljas ega oska kuidagi käituda (on nutma puhkemas või tahab kedagi lüüa), tuleks talle sel- gitada, et tegu on tema tunne- tega (viha) ning kedagi lüüa ei ole õige.

Tunded on alati tundja omad ning iga inimene vastu- tab oma tunnete ja reaktsioo- nide eest ise. Ka keskendumi- ne positiivsele või negatiivsele oleneb inimesest endast. Iga päev tuleks leida pisut aega, et mõelda asjadele, mis teevad inimese õnnelikuks. Kui va- nem oskab hinnata igas päe- vas peituvat pisikest õnne, on lootust, et ka laps omandab samasuguse mõtteleadi.

Lapsevanemaks ei sünni keegi, selleks õpitakse. Loo- dame ka järgmisel õppeaastal koolituste pakkumist jätkata, et aidata lapsevanemaid nen- de igapäevaste kasvatuslike väljakutsete lahendamisel.

Krista Hütsi, MTÜ Muinasjutumaa liige, koolitusprojektide juht

KUU PILDIS

„Anname au!” – naiskodukaitsjad jagasid sinilillemärke

6. aprillil algas neljandat aastat toimuv heategevuskampaania „Anname au!”, millega kutsutakse inimesi üles kandma sinilille rinna-märki, et avaldada tunnustust ja tänu Eesti kaitseväge ning Kaitseväe veteranidele. Eestis käsitööna valmistatud sinilillemärkide müügi kogutakse annetusi vigastatud veteranide ja nende lähedaste taastusravi, spordi- ja õppetegevuse toetuseks ning taastusravi valdkonna tugevdamiseks kogu ühiskonnas.

Kampaania avapäeval jagasid Naiskodukaitsje Võru jaoskonna naised heategevuslikke sinilillemärke muu hulgas maa- ja linnavalitsuses.

Kampaania kestab aprillikuu lõpuni. Sinilillemärke ja käepaelu saab osta paljudest kauplustest ja kodulehe annameau.ee kaudu.

Võru naiskodukaitsjalt saab sinilillemärgi linna-pea Anti Allas.

Kuperjanovi jalaväepataljon tähistas Võrus oma taasloomise aastapäeva

2. jalaväebrigaadi Kuperjanovi jalaväepataljon tähistas 18. märtsil oma taasloomise 25. aastapäeva Võru linnas kaitsevälise jalutuskäigu ja lahtiste uste päevaga.

Hommikul asusid pataljoni allüksused koos politsei- ja piirivalveorkestriga jalutuskäigule läbi Võru linna, et demonstreerida linnarahvale rivoskusi ning kaitsevälise korra ja organiseerituse alust. Sellele järgnes lahtiste uste päev Taara linnas, kus huvilised said tutvuda ajateenijate olmetingimustega, varustuse ja relvastusega, lasta õhkrelvast, harjutada paintball'i, proovida raskekuulipilduja ja tankitõrjerelva laskesimulaatorit ning maitsta sõdurisuppi. Kõige väiksemate külaliste jaoks oli avatud lastenurk, kus sai joonistada ja muud huvitavat teha. Värbamiskeskus tutvustas kaitseväge tegevust ja ametikoh-

ti, erioperatsioonide väejuhatust demonstreeris oma varustust. Lahtiste uste päev, mida külastas kokku ligi 800 inimest, tipnes kaitsevälilaste näidislahinguga.

Praegu teenib Eesti suurimas jalaväepataljonis – 18. märtsil 1992 taasloodud Kuperjanovi jalaväepataljonis – ligi 800 aja-

teenijat. Taasloodud pataljoni esimene ülem oli tol ajal veel kapteni auastmes kindralleitnant Johannes Kert, kes oli ka samas toimunud allohvitseride kursuse ülem. Alates 2014. aasta augustist kuulub Kuperjanovi jalaväepataljon 2. jalaväebrigaadi koosseisu.

Lipuvalve küüditatute mälestusmärgi juures...

... ja mälestusüritusest osavõtjad.

Võru raudteejaamas toimus märtsiküüditamise mälestuspäev

25. märtsil möödus 68 aastat 1949. aasta märtsiküüditamisest, kui Võrumaalt saadeti loomavagunitega Siberi poole teele 1654 süütit inimest, nende seas 458 last. Seda traagilist päeva kogunes Võru raudteejaama küüditatute mälestussamba juurde Memento Võrumaa ühenduse korraldatud

mälestusüritusele meenutama poolsada inimest.

Peeti kõnesid ning repressiooniohvrite mälestuseks asetati pärjad ja süüdati mälestusküünlad. Võru linna poolt aetas pärja linna-pea Anti Allas.

VASTSELIINA LINNUSES
6. MAI KELL 11-15

Europa päev 2017 TASUTA PEREPÄEV

AJARÄNNAK KESKAEGA
VIBULASKMINE
ELAMUSLIK EUROOPA LIIDU
ORIENTEERUMINE
PONISÖIT
MEISTRIKOJAD
KESKAEGNE
ÖLLE- JA VEINIDEGUSTEERIMINE
KELL 18 EUROOPA FILMIKOHVIK
"TONI ERDMANN"

TÄPNE KAVA KODULEHEL
f VASTSELIINA LINNUS

WWW.EUROOPAPAEV.EE WWW.VASTSELIINA.EE/LINNUS

ÜLESKUTSE

Maavalitsus ootab ettepanekuid Võrumaa aasta ema tunnustamiseks

Läheneva emadepäeva eel kutsub Võru Maavalitsus esitama Võrumaa aasta ema tiitli kandidaate.

Kandidaate võivad esitada nii kohalikud omavalitsused, organisatsioonid kui ka üksikisikud.

Võrumaa aasta ema kandidaadiks võib üles seada Võrumaal elava ema, kelle perekonnas kasvab või on üles kasvanud vähemalt kaks tublit last, kes on tunnustatud nii oma ametitöös kui ka perekonna väärtustamisel ja on ühiskonnale heaks eeskujuks ka väljaspool oma pereringi.

Tiitlit on välja antud alates 2002. aastast. 2016. aastal pälvis Võrumaa aasta ema

tiitli Mõniste vallas elav nelja lapse ema Tiiu Must.

Võrumaa aasta ema 2017 avalikustatakse 14. mail Võru Kandles toimuval emadepäeva kontserdil.

Põhjendatud taotlused palume esitada Võru Maavalitsusele elektrooniliselt aadressil info@voru.maavalitsus.ee hiljemalt 25. aprilliks.

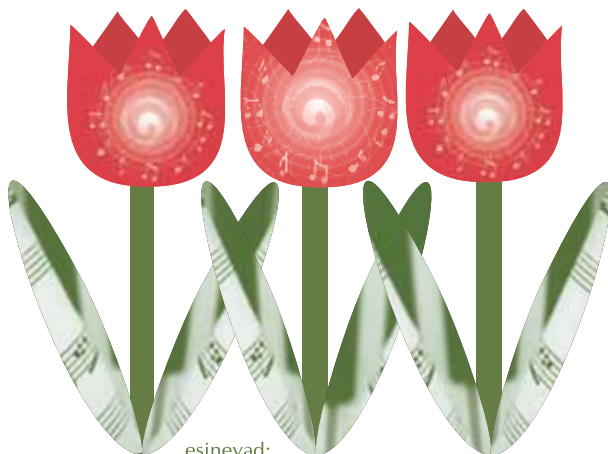
Taotluse vormid ja lisa-info veebilehel <http://voru.maavalitsus.ee/maavanema-poolt-antavad-autasud>.

Lisainfo:

Aigi Pall,
Võru Maavalitsuse kultuurinõunik
Tel 786 8307
aigi.pall@voru.maavalitsus.ee

VÕRU KANDLES 14. MAIL kell 16

EMADEPÄEVA KONTSERT-AKTUS

esinevad:

Võrumaa
poistelaulu
konkursi võitjad

Võru
Gümnaasiumi
noored

segakoor
Hilaro
dirigent Silja Otsar

VÕRU MAAVALITSUS AUSTAB VÕRUMAA AASTA EMA 2017

TASUTA

Europa filmikohvik esitleb:
PETER SIMONISCHKEK
SANDRA HÜLLER

EUROOPA PÄEVA RAAMES:
KOMÖÖDIA, DRAAMA
Alia 14 a. keelatud
Filmi pikkus: 2h 42min

Võrumaalt saab näha
tagasiteed oma äärmisest tütre
alla. Selleks astub aroonile
Winfriedi alter ego - veidra
paruka ja lobeda jutuga Toni
Erdmann, kellele on kõik
lubatud.

Filmi näidatakse
Vastseliina linnuses
L 06. mai 18:00 Tasuta

www.vorukannel.ee

Rattahooaja avaüritus 1. mail Võrus

Jalgratas on populaarne liiklusvahend. Jalgrattaga sõitmine on üks tore võimalus koos perega mõnusa aega veeta ning tervislikult liikuda. Viimastel aastatel on Võru linnas ja selle lähikümbruses loodud head tingimused rattaga liiklemiseks: on rajatud kergliiklusteid, rattahoidjaid ja -parklaid ning korraldatud ratta- ja liiklusohutusteemalisi üritusi. Kogupereüritustest suurejoonelisim – Võru linnavalitsuse korraldatav igakevadine rattapäev – toimub tänava juba viiendat korda. Ikka selleks, et eelseisvale jalgrattahooajale traditsiooniline avapauk anda.

01/05/2017
KESKLINNA PARGIS

11.00 AVAMINE
11.00-14.00 LINNAORIENTEERUMINE
VIRGURRADA
TEGEVUSTELK
VANADE RATASTE NÄITUS
12.00 LASTE JALGRATTASÕIT
14.00 LOOSIMINE

RATASTEL VÕRU

ÜRITUST KORRALDAB VÕRU LINNAVALITSUS KOOSTÖÖS MAANTEEAMETI, ORIENTEERUMISKLUBI VÕRU, HAANJA RATAKLUBI, VÕRU LOOMESELTSI JA VABATAHTLIKEGA VÕRU NOORTEKESKUSEST JA VÕRU LINNA KOOLIDEST.
TÄPSEM INFO VÕRU LINNA KODULEHEL WWW.VORU.EE JA FACEBOOKIS

Päeva toetavad: Maanteeamet, Võru Tarbijate Ühistu, Valio Eesti AS, Eesti Maanteemuuseum, Kubija Hotell-Loodusspaa, G4S AS, Ritico OÜ, Eesti Pagar, Tartu Maraton, Aerobike, VelloPlus, SiljaSport, Hawaii Express, Maratonsport.

Kaheksa olulist küsimust jalgratturile

Ilusad ilmad on toonud tänavapilti juba palju jalgrattureid. Seega on õige aeg üle korrata mõned soovituselid ja liiklusreeglid. Kui tead vastuseid alljärgnevale küsimustele ja nende vastavalt ka käitunud, siis oled andnud oma panuse turvalisemasse liiklemisse.

Jalgrattaga sõitmine on lõbus ja sportlik tegevus, kuid et see ka turvaline oleks, peab jalgratas olema sõitjale sobiva suurusega ja töökorras.

Kas sinu jalgrattal on kõik vajalik olemas ja pidurid töökorras?

Kas sinu lapse jalgratas on talle sobiva suurusega?

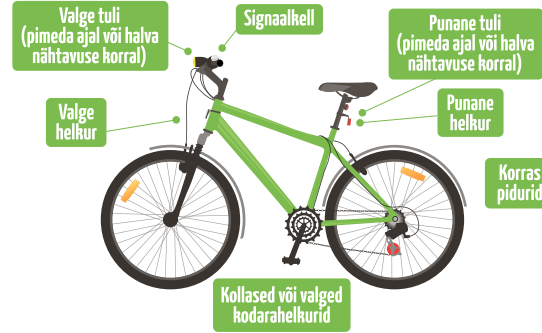
Jalgratas on lapsele paras siis, kui tal harkisjalu, tallad maas, rattapulga kohal seistes jääb rattapulgani vähemalt paar sentimeetrit ruumi.

Kas kiiver on kohustuslik?

Kiivri kandmine on kohustuslik kõikidel kuni 16aastastel jalgratturitel. Kiiver kaitseb pead vaid siis, kui see on paraja suurusega ja õigesti kinnitatud.

Kus ja kuidas jalgrattaga sõita?

Alla 10aastane ja ilma juhiloata jalgrattur tohib sõita üksikonniteel, jalgratta- ja jalgteel ning õuealatel. Kindlasti peab iga lapsevanem lapsele liiklusreeglid selgeks tegema, enne kui ta oma võsuke üksi liiklusesse sõitma lubab. Kõige parem õpetus on isiklik eesküju ning ühine koduümbruse

lähisõitmine ja võimalike ohtlike olukordade läbiarutamine. Samal teel liiguvad ka jalakäijad ning viisakas jalgrattur kindlasti arvestab nendega.

Kõnniteel tohivad sõita kõik alla 13aastased jalgratturid ja kuni kaks selle lapsega koos sõitvat täiskasvanut. Kõnniteel jalakäijate vahel tohib liikuda vaid jalakäija kiirusega. Selleks et jalakäijaid mitte ehmata, saab jalgrattur oma tulekust kella märku anda. Lähenedes jalakäijale, tuleb anda kella, vähendada sõidukiirust ja mööduda kõndijast ohutus kauguses.

Kui kõnniteel või jalgratta- ja jalgteel liikuva jalgratturi teele jääb bussipeatus, siis peab jalgrattur andma teed bussile minevatele ja bussilt tulevatele jalakäijatele.

Kuidas ohutult sõiduteed ületada?

Kui jalgratturil on vaja teed ületada, siis on seda kõige ohutum teha jalakäijatele mõeldud sõidutee ületamise kohtades, tulles jalgrattalt maha ja lükates seda enda kõrval. Ületades ülekäigurada ratta seljas, tuleb enne

samas suunas sõidutee parempoolse ääre lähedal. Selleks et teised juhivad jalgratturi plaane paremini mõistaksid, tuleb enne manöövrit käe märguandeid näidata.

Kas kõrvaklapid ja telefon kujutavad riski?

Liikluses osaledes peab olema väga tähelepanelik. Ainuüksi liiklusreeglite heast tundmisest ei piisa. Kõrvaklappidest muusika kuulamine vähendab jalgratturi tähelepanu ja muudab liikluses osalemise ohtlikumaks. Telefonikõnedele vastamiseks soovime ratta kõne ajaks peatada ja jätkata teekonda pärast kõne lõppu.

Kuidas saada jalgratturi juhiluba?

Maanteeameti teenindusbüroost on võimalik saada materjale, mille abil laps eksamiks ette valmistada. Kui liiklusreeglid selged, tuleb registreeruda sobivale eksamil. Materjalid ja eksami sooritamine on tasuta. Rohkem infot saab lähimast büroost.

Tähelepanu! Iga lapse eest vastutab lapsevanem! Enne lapse üksi liiklusesse lubamist, olgu jalakäija või jalgratturina, on iga lapsevanema kohustus veenduda, et tema järeltulija on valmis üksi liikluses osalema, mõistab ümbritsevat ja oskab ohutult liigelda. Oma liiklusteadmisi saab jalgrattur kontrollida, lahendades liiklusteste www.liikluskasvatus.ee lehel.

Maanteeameti ennetustöö osakonna ekspert Christina Vallimäe

KUU PILDIS

„Mängude mess” Kandles

Võrumaa rahvusliku lasteaia 100. sünnipäeva tähistamise raames toimus 8. aprillil Kandles õpiüritus „Mängude mess” (pildil), kus tutvustati isevalmistatud mängu- ja mänguasju. Lisaks toimusid õpitoad õpetajatele. Kogemusi jagati draamaõppes, kõne arengu toetamisest, uurimuslikust õppes, robotikast, mänguteraapiast, võrukeelse keelepasa tegemistest ning Waldorfi pedagoogikast. Lasteaiaõpetajate juhendusel meisterdati mänguasju. Messil osales 12 Võrumaa lasteaia ja messi korraldas Võru lasteaed Päkapiik.

Hetk meeste autasustamisest Kandle aias. Foto: Külli Leola

Maailmatase Võru linnas

9. aprillil peeti Võru kesklinnas orienteerumisvõistlus „Lihavõttesprint 2017”, mis tänavu kuulus esimest korda maailma edetabelivõistluste hulka. Jõuproovi kõrge staatuse tingisid tänavu juulis Lõuna-Eestis peetavad maailmameistrivõistlused, mille eel on kogu maailma orienteerumistipud huvitatud siinsetel maastikel treenimisest ja võistlemisest.

Orienteerumisklubi Võru korraldatud võistlusele registreerus ligi 400 võistlejat 12 riigist, neist 100 võistlesid meeste ja naiste eliitklassides. Meeste seas jõudis kaks eestlast esikümnesse. Parimana teenis tartlane Kenny Kivikas viienda koha.

Võrus juubeldav Rakvere VK, tagareas paremal meeskonnana võidule tüürinud Urmas Tali. Foto: Gertrud Alatare

Võrus selgus Balti võrkpalliliiga võitja

18.–19. märtsil Võru spordikeskuses toimunud, Balti võrkpalliklubisid ühendava Credit24 meistriliiga esineliku finaaltourniiri võitis Rakvere VK meeskond otsustavas kohtumises saavutatud 3:2 (-12, -20, 22, 24, 13) võiduga Pärnu VK üle.

Pronksimängus alistas Bigbank Tartu Selver Tallinna 3:2 (22, 23, -27, -22, 10). Poolfinaalides võitis Rakvere VK liiga põhiturniiri võitjat Bigbank Tartut 3:1 ning Pärnu VK sai tasavärgises lahingus 3:2 jagu Selver Tallinnast.

Ehkki Võru võrkpallimeeskond pole juba mitu aastat Balti liigas mänginud, võrulasteta finaaltourniiril hakkama ei saanud. Nii istusid kõigi kolme medalivõiduni jõudnud meeskonna treeneripingil Võrust pärit mehed: Rakverel Urmas Tali, Pärnul Avo Keel ja Tartul Oliver Lüütsepp. Samuti kuulus esineliku meeskondade koosseisu kolm Võrust pärit võrkpallurit. Neist Albert Hurt käis Selver Tallinna särgis korra väljakul mõlemas mängus ühes geimis, Tamar Nassar (Pärnu VK) ja Rasmus Rohumets (Rakvere VK) seekord platsil ei käinud.

Võru Spordikooli rahvusvahelised karikavõistlused kergejõustikus

8. aprillil Võru Spordikeskuses toimunud Võru Spordikooli 34. rahvusvahelistel karikavõistlustel sisekergejõustikus U-16 ja U-18 vanuseklassile osalesid spordikooli sõprusklubid ja -koolid Eestist ja Lätist. Võistluse avas Võru Linnavolikogu esimees Andres Visnapuu. Võistluste läbiviimist toetasid Võru Linnavalitsus, Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupp ja Värska Vesi.

Võrumaa Suusasarja hooaja viimane start oli meeste sprindifinaal, kus tuiskasid rajale (vasakult) Raido Ränkel, Vahur Teppan, Jaan Alvela, Karel Nagel, Art Kristjan Olesk ning Raul Seema. Võidu võttis Raido.

VÕRUMAA SUUSASARI

TÕELINE SUUSAEELAMUS KA LUMETA TALVE KIUSTE

Võrumaa Spordiliit on kolm talve järjest pakkunud suusasõpradele innustavat suusaelamust: toimunud on Võrumaa suusasarja. Kehvast suusailmast hoolimata on see igati õnnestunud ning sarja algusest peale on olematute lumeolude tõttu ära jäänud vaid üks etapp. Nii juhtus kohe esimesel hooajal, mil tuli, vaatamata jõuliste ponnistustele ilmataadiga võidelda, piirduda nelja etapiga viiest planeeritust. Sellel hooajal oli samuti vähe lund, samas suusasõpru ikkagi väga palju! Täies mahus toimusid kõik viis etappi.

Ümberkorraldusi tuli formaadis siiski teha, sest hooaja eel välja kuulutatud neljast võistluspaigast pakkus sobivaid suusaolusid ainult üks. Kui esialgu oli plaanis suusatada nii Kubijal, Pärsimäel, Metsavenna talus kui Haanjas, siis lõpuks võõrustas kõiki etappe Haanja. Kaks viimast etappi peeti seal ajal, mil Võru linnas oli maa juba täiesti must. Kokku osales sel hooajal 387 suusasõpra – ajasõitjad, mudilased ja matkajad –, kes kogusid 1149 osalusorda. Ajasõitjades võtsid omavahel või siis ka ainult iseendaga, kuid ikka ühisel rajal, mõõtu erinevas vanuses ja veelgi erinevama tasemega suusatajad: tippsportlased, harrastajad ja

lihtsalt asjaarmastajad. Suurt rõõmu teeb see, et ükski osaleja ei ole nende kolme aasta jooksul kurnanud, et tal on vastumeelt endast mitu korda tugevamate ning nimekate suusatajatega ühistel alustel võistelda. Hoopis vastupidi, see pakub neile hea võimaluse end nendega võrrelda. Kui viimasel etapil, mil oli kavas sprint, sai kiireima sprinterina auhinnakella Raido Ränkel ning talle alla jäänud suusatajaid premeeriti kalendriga, siis käis publikust läbi lõbus kahin: „Raidol võeti aega kellaga, teistel kalendriga!“. Ja kui vahed olgi suured, siis emotsioonid on kindlasti võrdsed ning tulemuste protokoll teisejärguline! See ongi Meie Suusasari!

Võrumaa spordiüritustel traditsiooniks saanud mudilaste distantsidele jagus rohkelt osavõtjaid ka suusasarja. Terve medalipusle sai kokku lausa 27 väikest suusatajat!

AITÄH! Erilised tänud Haanja vallale ja Haanja Suusaklubile radade hoolduse eest, Võru Suusaklubile abi eest etappide juhendite ning formaatide koostamisel, Võru Biathlonile sooja toa eest lasketiirus, pubile Fini võistluskeskuse majutamise eest, Tsentri medalipuslede eest, Eesti Pagarile kosutavate saiakeste ja pirukate eest, Võru Spordikoolile transpordimurede leevendamise eest, OÜ-le Värvid ja fondid kujundustööde ning pildistamise eest ning Baltic Broadcastingule ülekannete teostamise eest. Täname ka Kultuurkapitali ning Võrumaa Omavalitsuste Liitu toetuse eest. Oma personaalse hindamatu panuse andsid veel Anne, Arvo, Asko, Ester, Gendra, Hille, Kertu, Koidu, Kristiine, Kristina, Margus, Mario, Merlin, Priit, Robi, Sirly, Timo, Uku ja Vanessa. Haanjas olid alati toeks Andri, Kadri, Lii ja Priit. Aitäh teile! Täname ka kõiki osalejaid - Teie panus on samuti hindamatu!

Võrumaa Spordiliit

Tänu meie suusasarjast saadavatele kogemustele ei karda väiksed Võru suusalapsed võistelda ka mujal. Juhiseid ja õpetussõnu jagavad treenerid veel vahetult enne starti, ja seda kohe kindlasti mitte ainult oma õpilastele – osa saavad neist kõik.

Osalemise eest medalipusle

Järjepideva osalemise sarja etappidel tagas kindlasti palju elevust tekitanud suusasarja medalipusle. Pusle koosneb viiest tükist ning iga tükk oli ühtlasi vastava etapi osalejate või siis vanuseklassi esikolmikul auhinnamedal. Motivatsioon hooaja lõpuks pusle kokku saada oli suur ning ühelgi etapil ei langenud osalejate arv alla 200. Pusleidee sai teoks tänu headele inimestele eesotsas

Tanel Velgaga puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskusest Tsentri. Ülilähe on üritusi korraldada, kui on olemas sellised vahvad ning kõikidele väljakutsetele avatud koostööpartnerid.

TULEMUSED, PILDID, VIDEOD
WWW.VORUMAASPORTILIIT.EE

SPORTLIKKU VÕRUMAA KEVADET!

VÄIKE SPIKKER SPORDISARJADE ETAPPIDEST, MIS TOIMUVAD SEL KEVADEL, VEEL ENNE JÄRGMISE VÕRU LINNA LEHE ILMUMIST!

#VORUMAASPODIB

VÕRUMAA PIKAMA AJOOKSUDE SARI

21. APRILL 21. ÜMBER VASKNA JÄRVE JOOKS
4. MAI 36. JOOKS ÜMBER TAMULA JÄRVE
18. MAI 36. VÕRU-VÄIMELA MAANTEEJOOKS

WWW.VORUMAASPORTILIIT.EE

VÕRUMAA ORIENTEERUMIS-KOLMAPÄEVAKUD

12. APRILL KUBIJA
19. APRILL TSIATSUNGÖLMAA
26. APRILL PIKAKANNU
3. MAI VASKNA TALU
10. MAI VÄLLAMÄE
17. MAI VÕRU SPORDIKESKUS
24. MAI KANDLE AED
31. MAI PALOMÖTSA

WWW.OKVORU.EE

HRK RATTAKROSSISARI

3. MAI VERIJÄRVE
10. MAI HÄRMÄE
31. MAI PÕLVA

WWW.HAANJARATTAKLUBI.EE

Lisaks algab ka staadionijooksude sari, mille kalender pole lehe ilmumise ajaks veel kinnitatud. Jätkuvad ka regulaarsed Võrumaa Mängude tervisepäevakud! www.vorumaasportiliit.ee

PIIRIÜLESED PRAKTIKAD

Erasmus+ õpirände projekt Võru Kreutzwaldi Koolis

Meistriks võib saada vaid see, kes aastaid iga päev vaeva näeb, et koguda uusi kogemusi. Kuid ka meister peab ütlema: „Õpin, kuni elan!” (Wilhelm Müsseler). Õpetaja töö on just niisugune, kus iga päev tuleb omandada uusi teadmisi ja kogemusi ning elu lõpuni õppida.

Erasmus + KA1 programm pakub mitmesuguseid õpirände võimalusi Euroopas. Õpetajatel on võimalus minna töövarjuks, õpetada mingil perioodil partnerasutuses või osaleda täienduskoolitusel. Iga inglise keele õpetaja unistuseks on käia Inglismaal, et tutvuda kultuuriga, viia end kurssi keelemuutustega ning omandada uusi õpetamismetoodikaid. Võru Kreutzwaldi Kooli inglise keele õpetajatel polnud aastaid sellist võimalust olnud.

Kui nüüd algusest peale kõik ausalt ära rääkida, siis oli meie kooli direktor see inimene, kes tegi meile ettepaneku hakata kooli õpetajatele KA1 õpirände projekti kirjutama. Olime seda varemgi vaagunud, kuid tegudeni polnud jõudnud. Haarasime härjal sarvist ja asusime hingega tööle, et taotleda raha sihtasutuselt Archimedes.

Tuleb tunnista, et kerge see polnud. Pidime läbi lugema palju keerulises sõnastuses dokumente, otsima abi laiad internetiavarusest ja panema tööle kogu oma eestikeelse korrektse sõnastusoskuse. Seadsime endale ülesandeks kirjutada taotluses seda, mida pärast täita suudame. Õhulossid ja pudrumäed jätsime mängust välja. Kõik õpirändes osaleda soovivad õpetajad olid endale seadnud eesmärgiks eel-

Erasmus+ õpirände projektis osalenud õpetajad.

kõige oma võõrkeeleoskust parandada, metoodikateadmisi täiendada ning kultuuriteadmisi süvendada. Meie projektikirjutajatenä pidime läbi mõtlema ja kirja panema õpirännet ettevalmistavad tegevused ning projekti tulemuste mõju ja levitamistegevused.

Projektis osalesid kuus inglise keele õpetajat ja üks algõpetuse/IT õpetaja. Esimeseks sammuks oli kursuse väljavalimine ning koolitusfirmalt kinnituskirja saamine, et sellel kursusel võimaldatakse osaleda. Iga osaleja pidi kirjutama põhjenduse, miks just see kursus vajalik on ning kuidas ta kavatseb seal õpitut hiljem oma töös rakendada ja kolleegidele edastada.

Taotluse kirjutamine oli aeganõudev ja põhjalik töö, kuid meie koostöö sujus hästi ning hakkama me saime! 11. mail 2016 saabuski rõõmustav uudis, et projekt on saanud üldhariduskoolide seas kõrgeima hinnangu ja seda rahastatakse. Seejärel algas kiire sõidupiletite broneerimine ja oma koolitusfirmadega suhtlemine.

Meie õpirände projek-

ti „Õpetamise kvaliteedi tõstmine Võru Kreutzwaldi Koolis” tegevused olid tihedalt seotud kooli arengukava eesmärkidega: võõrkeeleõpetajate kvalifikatsiooni tõstmine keelekeskkonnas, uute kogemuste ja teadmiste omandamine rahvusvaheliste projektide edukaks läbiviimiseks, innovatiivsete õpetamismetoodikate omandamine ja kasutamine koostöös õpilastega õppetöös, uute digipädevuste omandamine ja kasutamine õpilastega igapäevases keeleõppes ja projektides, õpilaste silmaringi avardamine ning kultuuriteadlikkuse ja -sallivuse tõstmine.

Toimunud õpiränded

- Ere Tumm, 4.–15. juulini „Creative Teaching in the Secondary/Adult English Language Classroom” (Oxford, UK)
- Marju Purge, 4.–15. juulini „Advanced Language, Materials and Methodology” (Manchester, UK)
- Ene Moppel, 11.–22. juulini „English for Teachers (A2, B1)” (Dublin, Ireland)
- Hille Juss, 18.–29. juulini „Teaching English Through Multiple Intelligences” (Cantebury, UK)
- Raul Auksmann, 11.–17. septembrini „Shakespeare in Europe” (Oxford, UK)
- Tiia Allas, 18.–29. juulini „Language and Methodology for Teachers of English” (Scarborough, UK)
- Eva Aader, 7.–11. novembrini „Language, Life and Culture in the UK Today” (Oxford, UK)

Et minimaliseerida kahju õppetööle, planeerisime kuus õpirännet 2016. aasta suveks ning ühe novembrikuuks.

25. oktoobril 2016 oli kuuel õpirände läbinud õpetajal võimalus oma kogemusi ja teadmisi jagada Võru maakonna õpetajate metoodikapäeval. Andsime inglise keele õpetajatele praktilisi nõuandeid, kuidas ainetunde huvitavamaks ja loomingulisemaks muuta ning värskendasime nende teadmisi Briti kultuuriruumist.

Kokkuvõtteks võib öelda, et kõik kursusepakkujad ja nende õpetajad olid kõrgetasemelised, kursuselt saadud metoodika ja materjalid on meie igapäevatoos suureks abiks, kultuurielamused olid suurepäraseks, elamine peres ja suhtlemine inglise keeles tõstsid keelepädevust. Oleme saanud jagada oma teadmisi õpilastele, kolleegidele koolis ja maakonnas.

Oleme väga rahul, et oma projekti kirjutamisega edukalt hakkama saime. See oli rikastav kogemus nii meile kui õpirändel osalenud õpetajatele. Õpime, kuni elame!

Marju Purge ja Ere Tumm, Võru Kreutzwaldi Kooli inglise keele õpetajad

TULEKUL

Võru Roboti Tsõör ja Robomiku lahing

Võrumaa Kutsehariduskeskus ja MTÜ Robotika kutsuvad kõiki huvilisi 22. aprillil Võru Spordikeskusesse, kus toimuvad robotikahuvilistele mõeldud Võru Roboti Tsõör ja Robomiku lahing.

Robotivõistlust korraldatakse koos juba kolmandat korda. Esimene võistlus toimus 2013. aastal ja teine 2015. aastal. Huvi robotika vastu on väga suur ning võistluse tullaakse nii kaugele kui lähemalt üle Eesti: üldhariduskoolidest, huvikoolidest, ülikoolide robotikaklubidest. Meeskondi, kes asuvad oma robotiga võistlustulle, on ligi sada.

Eraldi toimuvad võistlusklassid LEGO ja Arduino baasil ehitatud robotitega ning kokku on võistlusalasid seekord viisteist. Kavas on joonejärgimine, LEGO joonejärgimine, robotite võidu sõit ehk Folkrace ja LEGO Folkrace, LEGO linnaläbimine, LEGO Sumo, 3 kg LEGO Sumo, FIRST LEGO League „Loomadest liitlased”, vabaklass, programmeerimisaladest Scratchi mäng, Scratchi animatsioon, Scratchi üllatusmäng, LEGO animatsioon ning väga vaatamänguline LEGO robotimõll. Õpetajad ja juhendajad võistlevad ka ise ning parimad selgitatakse välja LEGO Sumo alal.

Võru Roboti Tsõörile koos Robomiku lahinguga

Robotitants robot Aldebaran Nao esituses.

on oodatud kaasa elama ja pöialt hoidma kõik huvilised. Lisaks võistlustele on avatud väljapanekud ja töötoad: robotika ja mehhatroonika labor, LEGO robotika ja palju muud põnevate tehnika ja tehnoloogia valdkonnast.

Võistlust toetavad Võru linn, AS Toftan ja Robomiku ning aitavad ellu viia paljud koostööpartnerid.

Võistlus avatakse kell 11 ning alased saab jälgida Võru spordikeskuses kogu päeva jooksul.

Täpsem info: <http://www.vkhk.ee/uudised/2017/03/voru-roboti-tsoor-2017/>.

Üritus on kõigile tasuta. Kohtumiseni 22. aprillil!

Terje Kruusalu, Võrumaa Kutsehariduskeskuse õppetalituse juhataja

Lauluisa kooli 7.b õppematk Taevaskotta

10. märtsil käisime klassiga õppematkil Taevaskojas. Meie väljasõit oli seotud rahvusvahelise projektiga „Environmentally Friendly Cranberries and Innovative Tablets”. Selles projektis on eesmärgiks klassis ja õues õppimise seostamine ning IT-vahendite kasutamine.

Väljusime hommikul kell 8.15 bussiga Taevaskotta. Sõitsime 40 minutit, sõit möödus uniselt ja rahulikult. Kohale jõudes jagasid õpetajad Marju Purge, Ere Tumm ja Ene Liivamägi meile kätte aineõpetajate koostatud töölehed.

Ahja jõe kaldad olid kaetud õrna lumevaibaga. Ilm oli vaikne ja vihma ei sadanud, kuigi ilmateade oli seda ennustanud. Rajal oli küll külm ja niiske, kuid loodus

oli sellegipoolest ilus.

Koolis oli meid jagatud kolmeliikmelisteks rühmadeks. See tähendas, et pidime kogu aeg koostööd harjutama. Huvitav oli metsas maakunsti kompositsiooni loomine. Pidime koguma igasuguseid looduslikke materjale, näiteks samblaid, oksid, lehti, ning kujundama nendest kunstipärase koosluse ja selle pealkirjastama. Seejärel jäädvustasime kompositsiooni telefoniga ja saatsime oma õpetajale.

Matemaatikas pidime looduses leidma kujundeid ja neid pildistama, et siis fotot kasutades virtuaalreaalsus on pildi kujutamine ruumiliselt. Seda tegime hiljem netileheküljel 3dc.io.

Emakeelest kirjutasime

loodusluuletuse. Selleks oli meie emakeeleõpetaja Raili Leesalu valmis kirjutanud tööjuhendi. Luuletused olid inspireeritud matkarajal tehtud looduspiltidest. Hiljem kujundasime sellest arvutiklassis digitaalse luulepostkaardi.

Bioloogias pidime samblaid määrama. Saime teada, et samblad on rohelistel, aga samblaid hallid. Samblaid määrasime netilehekülje samblad.loodus.ee abil.

Tegime pause ning nende ajal täitsime töölehti.

Loodusõpetuses oli ülesandeks matkarajalt prügi üleskorjamine, selle sorteerimine ja prügikasti viimine. Prügi ei olnud palju, kuid hoolikamatel õnnestus oma prügikott ikka korralikult täita. Enne kotti panemist

sorteerisime prügi vastavalt töölehel olevale tabelile: olmejäätmed, taara, biojäätmed jne.

Selleks et salvestada linnulaulu, pidime kõik olema väga vaikselt. Kasutasime selleks eestlaste loodud appi „Minu loodusheli”.

Kunsti- ja tööõpetuse tundide jaoks korjasime looduslikke materjale, näiteks pohlalehti, mustikavarssi, sammalt ja muud sellist. Kunstitunnis kasutasime korjatud materjale kaartide valmistamiseks. Tulemus oli imeilus!

Käsitöötunnis valmistasime väikesed matkakotid, kuhu trükkisime peale matkalt kaasa toodud loodusmaterjali motiivi ja projekti nimetuse. Poisid meisterdasid puutöötunnis magnetid,

Lauluisa kooli 7.b klassi projektigrupp Suures Taevaskojas.

mille kaunistuseks sai matkalt tehtud foto. Kui rada oli lõpuks läbitud, saime juua sooja teed ning süüa komme ja võileibu.

Päev oli vaheldusrikas ja erines tavalisest koolipäevast.

Kuigi tuli palju töölehti

täita, oli seda põnevam teha kui koolis.

Hanna-Maria Org, Kirsi-Katrin Palgi ja Kristina Dellmann, Võru Kreutzwaldi Kooli 7.b klassi õpilased

KLAVER - AKORDION - LÖÖTS
LÖÖKPILLID - LAUL - VIUL
TSELLO - KONTRABASS
VÄIKEKANNE - KROMAATILINE KANNE
KITARR - FLOOT - PLOKKFLOOT - SÄRN
OBOE - SAKSOFON - TROMPON - TRONNEN
METSASARV - TUUBA - FAGOTT

VÕRU MUUSIKAKOOL

LAHTISTE USTE PÄEVAD
29. - 31. mail 2017 kell 14-17
Sel ajal saab külastada kõiki tunde ja kuulata erinevaid pille.

KONSULTATSIOONID SISSEASTUJATELE:
29.05 kell 17.00-17.45 klassis 201
30.05 kell 17.45-18.30 klassis 203
31.05 kell 17.00-17.45 klassis 201

SISSEASTUMISKATSED:
5. - 7. juunil kell 14.00-17.00
Palume aeg broneerida telefonil 78 21 224 või 53 424 587
Sisseastumiskatsetel tuleb esitada lihtne lastelaul.

TERE TULEMAST!

www.muusikakool.voru.ee

Märtsikuu Võru Noortekeskuses

Kuu alguses osalesid meie noored „Idee45” koolitusel, kus noorte kohtumiste programmi raames õpiti kolme päeva jooksul projekti kirjutamist ja elluviimist. Noored said uusi kontakte ja leidsid potentsiaalseid koostööpartnereid.

Koolitustele järgnes meie noorteaktiivi korraldatud Võrumaa noortekonverents „Leia oma koht!”, mis sai teoks Briti nõukogu ja Võru Maavalitsuse toel. Tegu on projektiga, mille idee ja teostuse taga on algusest lõpuni noored ning mis tõi kultuurimajja Kannel kokku ligi 200 noort. Samalaadseid üritusi pole Võru linnas mõnda aega toimunud ning tagasiside noortelt on olnud äärmiselt positiivne.

Samal ajal on noortekeskuses iga nädal toimunud töötöad ja ringid, arendamaks noortes mitmekülgseid oskusi.

Samuti lõime kaasa haruldaste haiguste päeva üritusel Kagukeskuses ja Võrumaa Kutsehariduskeskuses toimunud töötukassa mobiilsel nõustamisel „Tõesti-sündinud lood”.

Tegevustest aprillis

Aprill on südamekuu ja nii toimub terviseiga seotud üritusi ka noortekeskuses projekti „Liikumine on tervise pant!” raames, mida rahastab Võru Maavalitsus. Kuna südamekuu üritused on liikumisega seotud, siis toimub meilgi iga nädal matk ümber Tamula järve ning projekti lõpus osaletakse 21. Vaskna järve jooksul ja käiakse Vål-lamäe matkarajal. Tulge, lööge kampa! Lisainfo meie ürituste kohta on saadaval Võru Noortekeskuse Facebooki lehel.

Kauri Kaljuste,
Võru Noortekeskuse
noorsootöötaja

Võru Kesklinna Kooli

KEVADKONTSERT

11. mail kell 18.00
SA Võru Kannel kontsertsaalis

Kontserdiga loome annetus-erivajadistega laste tervise- ja arengusüsteemi.

Võru muusikud Laitilas sõprussuhteid arendamas

20.–23. märtsini oli Võru Muusikakooli sümfoniettorkester kontserdireisil Soomes Laitilas, mis on Võru sõpruslinn.

Jõudnud Helsingi sadamasse, tuli meil sõita kolm ja pool tundi, et jõuda Laitilasse Lehtoniemi puhkeskeskuse, mis oli meie majutuskohaks. Ööbimiskoht oli suurepärase tingimustega mõnus vaikne kohake metsa sees. Vastuvõtjate organiseeritud päevadesse mahtus viis kontserti ja mitu ekskursiooni.

21. märtsi hommikul sõitsime Laitila poole, täpselt Kappelimäki kooli, kus andsime kaks kontserti. Kontsertide vaheajal oli kohal Soome ajakirjandus, kellele muusikakooli direktor Piret Rips-Laul andis põhjaliku intervjuu. Pärast lõunasööki koolis ning bussiekkursiooni eestikeelse giidiga Laitila ümbruskonnas sõitsime järgmisse esinemispaika, milleks oli Uusikaupunki kultuurikeskus. Samal kontserdil esinesid ka mitmed Laitila muusikakooli koosseisud.

Järgmisel hommikul võtsime suuna Turu linna poole. Kõigepealt läksime Turu konservatooriumi, kus andsime oma kolmanda kontserdi. Tutvusime maja ja koolikorraldusega ning loomulikult pakuti meile lõunasööki. Meeldiv üllatus oli see, et meid tuli tervitada Turu Eesti seltsi liige Janar Kilp, kes on 1994. aastal lõpetanud Võru muusika-

Võru Muusikakooli sümfoniettorkester Turu toomkirikukes. Foto: Heino Kalvet
Üks näide võrulaste kontserdireisi meediakajastusest Soomes.

kooli ning elab juba aastaid Soomes. Meil oli suurepärase võimalus käia ekskursioonil Sibeliuse muuseumis ja külastada suursugust Turu toomkirikut. Loomulikult ei puudunud poekülastus, sest kaasavõetud raha tuli ju Soome jätta.

Käes oligi viimane esinemine ja lõpuõhtu koos meie võõrustajatega Laitila linnavalitsuse ruumides. Kontserdikülastajate seas oli ka palju poliitikuid, sest Võru ja Laitila linna sõprussuhte-

med on kestnud juba aastaid. Pärast kontserti vahetati uhkeid kingitusi. Laitila muusikakooli direktor Jussi Kauranen ja linnapea Jukka Alkio kinkisid kõigile linna logoga kotikese, kus olid pastapliats, värviraamat ja kaks purki karastusjooki, mis on toodetud Laitilas.

Õhtune bussisõit ööbimiskohta oli meeleolukas. Vaatamata väsimusele löödi bussis laul lahti ning Jaani ja Mirja eestvedamisel jätkus see ööbimispaiga saalis. Klaveri taha istus loomulikult Jaan ja esitusele tulnud repertuaar oli väga lai, Eesti levimuusikast ja rahvalikest lauludest kuni kooriloomingu välja.

Kontserte kuulates tund-

sime Piretiga uhkust Võru Muusikakooli õpilaste ja neid juhendavate õpetajate üle, kõik kõlas professionaalselt. Aitäh teile, armsad noored! Aitäh teile, pühendunud õpetajad! Võru Muusikakool on õnnelik, et meil on ühteheidev ja sõbralik sümfoniettorkestri pere koos dirigent Jaan Randverega.

Meie suurepärase reisi toetasid Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupp, Võru Linnavalitsus ja Võru Muusikakool, aitäh teile! Täname ka väga sõbralikku bussijuhti Aigarit OÜst Merling Reisid!

Maire Nirk,
Võru Muusikakooli
õppealajuhataja

Hetki emakeelepäeva puhul toimunud karnevalist. Fotod: Anu Koop

Lustakas emakeelepäev Kesklinna koolis

„Ehitame maja, ehitame maja, kena karumaja...” laulis emakeelepäeval saalitäis loomakostüümides lapsi Võru Kesklinna Kooli aulal. 1.–3. klasside õpilastele toimus karneval, millega tähistati Eno Raua raamatu „Karu maja” 45 aasta juubelit. Iga klass valis raamatust enim meeldiva lookese, lavastas selle ja kostümeeris end ka vastavalt.

Saime teada siili uuest keedupotist, mis keetis teiste loomade põlgusest hoolimata väga head õunasuppi; elasime kaasa toonekure toiduvaheldusele ja olime õnnelikud koos karuga, kes leidis, et ega maja pärast tasu elu elamata jätta.

Õpilased koos oma õpetajatega olid karnevaliks valmistudes väga fantaasia-

rikkad: muusikakallakuga klasside lapsed esitasid oma loo koos lauludega, kuulsiime konnade tänapäevast räppimist; oldi osavad käpiknukkudega näitlema ja valminud olid isegi päevakohased reklaamklipid. 3. a klassi etenduses esines peaosas Kert Malögin, kes saavutas üleriigilisel etlusvõistlusel „Ellen Niiduga Midrimaal 2017” noorem vanuserühmas 3. koha (juhendaja õp Kaie Püvi). Karnevali külalised olid linna eksinud Haavikuemand (raamatukoguhoidja Luule Puusepp) ja Kābikuningas (klassiõpetaja Kaie Püvi), kellega koos arvati ära loomamõistatusi. Karneval lõppes hoogsalt ühistantsuga ja loomulikult oli selleks „Karu-

laane jenka”.

Niimoodi tähistasid kooli nooremate klasside õpilased meeleolukalt emakeelepäeva, mis tegelikult algas koolis juba esimese tunni ajal, mil õpetajad kõikides klassides lugesid õpilastele ette Loone Otsa lookese Kristjan Jaak Petersonist ja sellest, miks me just 14. märtsil emakeelepäeva tähistame. Päeva lõpetas aga aktus, kus said erilise tähelepanu osaliseks andekad sulesepad. Nimelt oli varem toimunud 5.–9. klasside õpilaste kirjanduslik konkurss „Lapsepõlve esimene...”. Üritusel saigi iga klassi parim kirjutaja raamatupreemia ning loeti ette ka silmapaistvamaid töid.

Sobib siia lõpetuseks

üks võidutöö – 5. klassi poisi Mattiase luuletus „Lapsepõlve esimene lemmikloom”.

Kui olin alles väikseke, nii umbes kahe-aastane, siis tahtsin saada endale lemmiklooma armsakest.

Kord tädi külla tuli meil ja ütles, et ta kingi tõi. Mul kohe rõõmsaks muutus meel. Kuid mis see on, ei teadnud veel.

Ta kandis kätel puurikest, kus nägin ma üht jänkukest. Ta oli nõnda armsake ja jäi mul sõbraks aastateks.

Luule Puusepp,
Võru Kesklinna Kooli
raamatukoguhoidja

FESTIVALI EEL

XXIII Võru pärimustantsu festival toob endaga kaasa nii mõndagi uut

Võru valsisammuline pärimustantsu festival toimub 6.–9. juulini 2017.

Nagu ka möödunud aastatel, saavad külastajad osa värvikirevatest kontsertidest ja simmanitest, võistumängimisest Teppo tüüpi lõõtsadel, etnodiskost, õpitubadest, suurest tänavatantsust, õhtulauludest Tamula rannal, kunsti- ja käsitöölaadast. Lisaks eelnevale on selle aasta programmi lisandumas mõndagi uut: põnev tantsulavastus, võistutantsimine „Ummamuudu tands“, huba-

sed kodukontserdid ja ühine pannkoogihommik. Pärast festivali lõppkontserti, mis toimub sellel aastal kultuurimajas Kannel, seotakse otsad hoopis teisiti kokku kui varem – ühise järelpeoga Kesklinna pargis. Tantsulavasid on suvises festivalilinnas suisa neli: Kandle aialava, Kandle teatrisaali lava, muuseumi õuelava (Kreutzwaldi muuseumi õues) ja Kesklinna pargilava.

Tutvu selle aasta programmiga lähemalt www.vorufolkloor.ee!

Tantsime Võru tantsupealinnaks!

Igal aastal 29. aprillil on rahvusvaheline tantsupäev. Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi eestvedamisel on seda juba mitu aastat ühise tantsimisega tähistatud. Sel aastal on välja valitud üks tore tants – „Oige ja vasemba“, mida sõpruskonnad, perekonnad, töökaaslased, lapsed ja suured, tantsijad ja teised huvilised üheskoos tantsida saavad. Võru tantsib sel päeval eri paigus juba enne lõunal, et tähistada XXIII Võru pärimustantsu festivali jõudmist linna, tantsulusti jätkub kindlasti rohkem kui üheks tantsuks. Tantsupäeval on paslik üheskoos Võru

sada korda kuulsamaks teha ning seda ikka tantsides.

Igas tantsupesas ootavad festivalikuulutajad õppima ja tantsima „Oiget ja vasembat“ ning veel paari-kolme tantsu, mida saab ühiselt tantsida ka festivali ajal tänavatantsuõhtul.

Tule, tantsime Võru Eesti tantsupealinnaks!

Festivali toimkond

Tantsukohtumiste ajad ja kohad:

- kell 9.30 Võru turg
- kell 10.00 Maksimarket
- kell 10.30 Maxima juures
- kell 11 Kesklinna park

Tants minus eneses

Märkamatult on kätte jõudnud kevad ja meeled on vala kõigele ümbritsevale. Päikesekiired panevad südame rõõmust rõkkama ja jalad tantsurütmis liikuma. Ka kurbus võib käivitada imeli liikumisviise ja hingematvaid emotsioone. Inimesed, kes vajavad enese väljendamiseks kehakeelt, avastavad enda jaoks varem või hiljem tantsu.

Tavaliselt tullakse tantsima kas ema või isa käe kõrval. Ühel hetkel saab tantsutundidest igapäevaelu lahutamatu osa. Tants imbib märkamatult luude ja liikmete vahele, ühinedes südamelöökidest ja vereringega. Saab justkui tavaelust kõrgemale tõusta ning kehastada erinevaid rolle ja läbi elada erinevaid emotsioone või situatsioone. Tantsutrupi Variatsioonid tantsija Hanna Lisette Helekivi on öelnud: „Tunneme, et just lava on see koht, kuhu kuulume ja kus saame olla meie ise.“ Tants on puhastustuli, mis aitab läbi elada tundeid, mille järele tavaelus igatseme, ning maandada pingeid ja stressi.

Tants annab võimaluse eduelamusi saada. Selle õppeaasta jooksul on olnud Võru tantsukooli lastel hulgaliselt võistlusi. Itaalias rahvusvahelistel võistlustel võidetud II koht oli tantsutrupi Variatsioonid 15 tantsija jaoks üks värvikamaid saavutusi sellel hooajal. Breigigrupi tantsija Melani Väits paistab silma tehnilise meisterlikkusega. Selle kinnituseks on sügisel Eesti

meistrivõistlustel saavutatud II koht.

Ammutatud on palju uusi kogemusi ja võidetud auhinnalisi kohti. Aprilli alguses võeti osa Koolitantsu finaalist Paines ja juba ootavad ees uued esinemised, millest üks tähtsamaid on noorte tantsupidu Tallinnas. Seal osaleb lausa kaks tantsutrupi Variatsioonid neiduderühma.

Tantsukooli kõige tähtsamaks ettevõtmiseks on vaieldamatult traditsioonilised kevadised kontsertetendused. Eks sellega püütakse õppeaasta tegemistele punkt panna ja näidata, mida on aasta jooksul õpitud.

Seekordne Võru tantsukooli kontsertetendus „Tants minus eneses“ jälgib tantsija arengut erinevatel vanuseetappidel. Mis paneb ühe tantsija liikuma, tantse looma? Miks muusika käivitab liigutuse ning vallandab erinevaid tundeid? Miks? Miks? Nendele ja paljudele teistele küsimustele püüavad tantsukooli tantsijad oma kontsertetendusel vastuse anda.

Kontserdil tantsivad kõik Võru tantsukooli tantsutrupi Variatsioonid ja breigigrupi EasyLegs tantsijad, alates mudilastest ja lõpetades täiskasvanutega. Kindlasti suudavad breigigrupi EasyLegs staažikad breikarid pakkuda koos nooremate lastega ahhetama panevaid hetki. Lisaks tantsuõpetajate loomingule saab kaasa elada tantsijate omaloomingulistele tantsunumbritele.

Variatsioonid kevadkontserdil.

Tants ja valgus käivad käsikäes. Erilist valguskujundust ja tehnilist teostust pakuvad Karel Kansvein ja OÜ Xell Leight Tartist. Kutsusime külla ka Võru tantsutrupi Katariina ja võimlemisklubi Sirutus, kellega oleme aastaid kõrvu-

ti tegutsenud.

Selle aasta kontserdi lavastajad, tantsutrupi Variatsioonid vanema rühma tantsijad aitavad leida tantsu üles nii endas kui ka pealtvaatajates.

Maire Udras,

Võru tantsukooli direktor

Võru tantsukooli tantsutrupp
Variatsioonid ja
breigigrupp EasyLegs
kontsertetendus

Võru Kandles
7. mail kell 15

**Tants
minus
eneses**

Külalised: tantsutrupp Katariina, võimlemisklubi Sirutus, Kristel-Kai Kons (tšello) ja Patrick Laansalu (klaver)

Valguskujundus ja tehniline teostus:
Karel Kansvein ja Xell Leight OÜ
Heli: Madis Eiche

Lavastaja: Võru tantsukooli vanem rühm

Piletid hinnaga 5€ eelmüügis
Võru Kandle kassas ja 1 tund enne etendust kohapeal.

PILETID NÜÜD MÜÜGIS

XXIII VÕRU PÄRIMUSTANTSU FESTIVAL
6. - 9. JUULI 2017

Välisrühmade kontserdid
Võistumängimine lõõtspillidel
Tänavatants / Kodukohvikud
Kodukontserdid / Käsitöölaad

WWW.VORUFOLKLOOR.EE

EAKATE TEGEMISI

Meeleoluka kontserdi ja rõõmuga kevadesse

Võru valla ja linna eakad tähistasid kevade saabumist meeleoluka kontserdiga Kandles. Linnapea Anti Allas tervitas peolisi Marie Underi luuletusega kevadootusest, päikeseküllusest, tulbipungade pakatamisest, imelisest toomelõhnast... Koosolijaid tervitas kevadmõtetega ka abilinnapea Sixten Sild. Võru valla kultuurinõuniku Siiri Konksi südamlükust sõnavõtust jäi kõlama mõte, et kultuuri tegevuses seob kõiki rohke andmisrõõm ning seda on vaja väärtustada. Kontserti juhtis Laheda Anni, naerutades oma lõbusate ütleliste ja arvamustega nii eakaaslastest esinejaid kui ka publikut.

Kontserti alustas külalisesineja Joel Mürk akordionil. Sellele järgnes Võru valla isetegevuslaste esinemine.

Hoo andis sisse tantsurühm Hõbedane helisevate kellamängulugudega ja tantsudega oma maast ning noorusest. Hoogsalt jätkas kapell Asjapuud polkaktis ja looga sinililledest kui kevade märkidest. Pikaajaliste traditsioonidega ansambel Vannamuudu paelus publikut kapellilugude, säravate laulude ja akordionistide pillimänguga. Koos esineti armastatud lauluga „Võrumaa“, millega publik kaasa laulis.

Vaheaeg oli omavahel suhtlemiseks ja kohvi nautimiseks. Muusikalist meeleolu pakkus Võru valla lõõtsakuningas Taivo Leis.

Kontserdi teise poole sisustasid pensionäride päevakeskuse taidlejad. Lavale tuli segakoor Videvik ning laulis nooruse mälestustest ja headest soovidest. Hoogne oli rahvatantsurühma Karukell esinemine. Rõõmsaks tegid esinemise tantsijate uued triibuseelikud, mis olid valmis saanud peo eel tänu Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupi toetusele. Ansambel Elurõõm laulis õitsvast roosist ja kevade tulekust. Naiskoo-

Esineb rahvatantsurühm Karukell.

ri Kannel seenioride kenas esituses kuulati laule „Mul on unistus“ ja „Võtan kaasa“. Seenioritantsurühm Hõbevalge üllatas vaatajaid hooga tangoga ja värvikirevate rätidega esitatud tantsuga „Pihlapuu“.

Kuigi meesansambel Ellujäänud Vanaisad laulis seekord väiksemas koosseisus, oli nende laul liigutav. Jätkas pilliduo Hillar 2 rahvalike viisidega. Kontserdi lõpetas kapell Vimp rõõmsate pilli- ja laululugudega, mille saatel Laheda Anni isegi linnapea tantsule palus.

Oli meeleolukas kevadkontsert, millest võttis osa enam kui sada eakat lauljat, pillimängijat ja tantsijat. Mõte korraldada selline üritus tuli Helgi Noormetsalt ja soovime, et sellest saaks meie järjekordne kultuuritraditsioon.

Aitäh Silja Ossile, Riho Pähnale, Helgi Noormetsale, Sale Varele, Külli Jõeloole, Jelen Nurgale, Erja Aropile, Heino Pehkile, Hillar Kurmile, Pauline Rammulile ja Andres Määrile ning kõigile esinejatele kauni kontserdielamuse eest. Tänu toetuse eest Võru linnale ja Võru vallale.

Läheme rõõmuga kevadesse!

Astrid Hurt

Võru pensionäride päevakeskuse juhataja

ÜRITUSED

10. mail raamatukoguü – raamatukogu III korrus on avatud kella 20ni. Raamatute tagastamine viivisevaba. Õpilaste omaloominguvõistluse parimate tunnustamine. Kell 18 Milvi Martina Piiri „Toit ilukirjanduses“. Kell 19.40 „Kevade“ lemmiktegelase väljakuulutamise. 19. mail kell 16 Marika Blossfeldti raamatu „Looduslik toit. Ehe ja tervendav“ esitus.

NÄITUSED

Võru Kunstikooli õpilastööde näitus „Graatsiline graafika“. Ühe maali näitused: Ernst Hallopi „Sirelid“ ja Rudolf Sepa „Võru laulupidu“ Vana-Võrumaa muuseumide kogust. Eve Leimanni näitus „Puud lihtsalt lähedalt“. Eesti Piibliseltsi näitus „Emakeelne pühakiri. Reformatsioon 500“.

LASTEOSAKOND**ÜRITUSED**

29. aprillil kell 11 mudilaste jutulaupäev. 13. mail kell 11 mudilaste jutulaupäev. 17.–29. aprillini osaväru töötuba: volbrimeisterdused. 26. aprillist 13. maini osaväru töötuba: emadepäeva kaardid.

NÄITUSED

29. aprillini Viljandi ja Võru gümnaasiumi noorte suvise maali-laagri tööde näitus. Alates 3. maist Võru maakonna õpilaste kunstiolümpiaadi tööde näitus. Alates 19. aprillist Võru Loovuskooli beebikooli ja mängukooli 27. kunstinäitus.

Võrumaa Keskraamatukogu. Jüri 54, 65604 Võru, <http://lib.werro.ee>, tel 782 0157

RAAMATUTUTVUSTUS

Katrin Johanson, „Läbikäidavad toad“ ja „Atlantis abajas“

22. märtsil oli Kella Kahe kirjandusklubi külaline Katrin Johanson, raamatute „Läbikäidavad toad“ (pildil) ja „Atlantis abajas“ autor.

Sama hästi oli see kohtumine sarjast „Sündinud Võrus“, sest autor meenutas tähenduslikke kohti lapsepõlvest. Suurt äratundmisrõõmu valmistas Olavi Ruitlase raamat „Vee peal“. Katrin Johanson oli agar lasteraamatukogu külastaja: esmaspäeviti ja kolmapäeviti kunstiringis käies astus sisse kultuurimaja teisel korrusel asuvasse raamatuvaramusse ja sai sealt palju lugemiselamusi. Loodustunnetus aga tekkis vanaema juures Setumaal.

Katrin Johanson esimesena ilmunud raamat „Läbikäidavad toad“ on seotud perekonnaga. Lapsena vanaemalt kuulnud perekonnalugu jäi meelde, aga

raamatus on tegelikkusest ainult episoodid, prototüüpe ei ole. Raamatu „Atlantis abajas“ idee on koolist, kus oli tegu šamaanihaiguse sümptomitega, kui kahese õpilasse oleks nagu kuri pesa teinud.

Vahepeal ajalehe Sakala juures leiba teenides jäi romaan pooleli, aga õpetajana töötades jätkas Katrin Johanson kirjutamist. Kuuldes endiselt töökaaslaselt romaanivõistlusest, mõtles ta, et mis siin enam oodata, ja kirjutas teise romaani veel ning saatis mõlemad käsikirjad ära, just tagasisidet, mitte niivõrd auhinda soovides. Esimese raamatu kirjutas Katrin Johanson südamega, teise mõttega.

Kartin Johanson rääkis oma kogemusest seoses toimetajatööga. Esimesena ilmunud raamatul oli väga hea toimetaja, pani kõik ko-

mad paika jne. Küll soovitas ta välja võtta „selgeltnägemise“ koht, kus vanaema leidis nägemise peale mehe, aga see juhtus päriselt ja autor seda välja ei jättnud. Teise raamatu toimetaja Jan Kaus andis samuti head nõu. „Atlantise abajas“ ei armastata Katrin Johanson ühtegi tegelast. Olgu märgitud, et allakirjutanu ka mitte.

Lugejad leidsid kaks faktiviga ja palju abi oli Kultuuris ja Elus ilmunud artiklist salastatud vangilaagristest.

Küstiti ka Podoolia ja Kreeka kogemuse kohta ja selgus, et Podoolias käis Katrin Johanson koos Võru matkaklubiga. Kohtumise lõpus sai kirjandusklubi seltskond teada, et kolmas raamat on kirjutamisel. Jääme seda suure huviga ootama. Koosolijate rõõmuks musitseeris kitarril Kaur Pai.

Katrin Johanson on tänuulik igale lugejale, kes on tema loomingule aega pühendanud. Lugejad on aga talle tänulikud suurepärase raamatute eest. Soovitan kõigil Võrust pärit autori raamatuid lugeda!

Inga Kuljus

AJALUGU

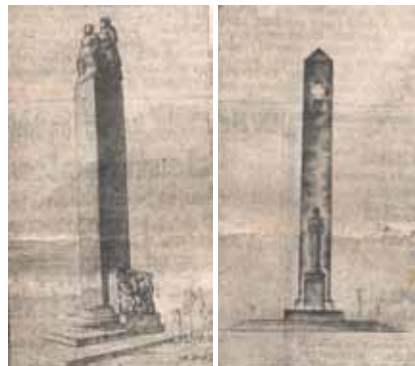
Elust Võrus 1937. aasta aprillis

1937. aasta aprillikuu ajalehtede põhi-teemaks oli Võrru rajatava vabadussamba lugu. Selle kohta avaldati arvamus ja toimus mõttetalgud, aga lõpupele lõpuks jäi sammas sellisel kujul ikkagi rajamata. Toon välja mõned võrulaste arvamused samba asjus.

Kumb neist püstitatakse? Kaks võistlewat monumendi kavandit

Awaldame ülesvõtte Võrru püstitatava mälestussamba kawanditest. Wasakul on kujur Raudsepa, paremal arhitekt Lüüsi oma. Ehitusmaterjaliks on kumbalgi punase tooniga graniit. Lüüsi kawandi samba pikkus 12,5 meetrit, püstosa paksus 1,4 mtr ja laius 1,9 mtr. Raudsepa kawandi moodud on väiksemad. Lüüsi kawandi teostamine läheb maksma 21 600 krooni, Raudsepal 22 000 krooni. Arhitekt Pikkow ja kujur Halliste pooldavad Lüüsi kawandit, kuigi Pikkow peab sobiwaks ka Raudsepa kawandit. Teatawasti Võrus ollakse kahewahel, kumb walida.

Elu nr 38, 9. aprill 1937

Fotod: Raudsepa ja Lüüsi kavand.

Erinevaid seisukohti: Kas surnud sammas ehk elu täis rahwamaja?

Nagu teada, on kawatsusel Võrru püstitada meie wabaduswõitluste mälestuse sammas. Omal ajal on selleks loodud seltskonna- ja omawalitsuse tegelastest koosnew komitee, on korjatud raha, on walmis ka ausamba projektid ja nüüd ei oleks enam muud kui wõtta aga ehitamine ette ning püstitada meie wabadussõja kangelastele, meie iseseiswuse saabumisele wäärikas

mälestusmärk. Muijalpool on sellega ju warem toime tulnud ja Wöru on sellepoollest üks wiimaseid. Kuid ette heita ehk kahetseda pole siin mingit põhjust, sest niisugune asi nõuab põhjalikku järelekaalumist, põhjalikku ettevalmistust ja mis veel – suurt kohusetunnet. Näib, et nüüd ollakse kõigist, nii öelda eelraskustest üle saanud ja kawatsetud ausammas wõib peagi Wöru turuplatsi ääres sirutada ennast taewa poole.

Nende ridade kirjajanejal on selles küsimuses olnud algusest peale teine arwamine. Olen seda seisukohta ka mõnele komiteemehele awaldanud. Weel mõni aasta tagasi oli ka komiteeliige linnapea hr Suit arwamisel, et praktilisem kui sammas oleks ehitada hoone awaliku raamatukogu ja muuseumi tarwis...

Johan Jaason, Kandle seltsi eestseisuse liige

Elu nr 35, 2. aprill 1937

Arwamised langesid pooleks

Mida rohkem arutletakse mälestussamba kawandeid, seda rohkem hargnewad seisukohad.

Möödunud reedel Wabadussõja ja Iseseiswuse Mälestamise Monumendi Wörumaa Komitee kutsel kogunes Kandlesse arwukas pere seltskondlikkude organisatsioonide esindajaid. Komitees on tekkinud lahkarwamised Võrru püstitatava ausamba kawandi üle. Ühed pooldawad arhitekt Lüüsi oma, teised kujur Raudsepa oma. Asja tähtsust hinnates tahtis komitee nüüd ära kuulata organiseeritud seltskonna arwamusi.

Wörru oli selleks puhuks sõitnud eksperdina kujur Halliste kunstnikkude seltskoonduse ülesandel. Linnapea Suit arwas, et hääletamisel pole mõtet, sest komitee on tahtnud teada waid esindajate sõnalis arwamisi. Lõpuks siiski otsustati hääletada, kuna kõik pole kõnemeheid ja waidlustes oma arwamist ei wäljenda.

Hääletamisel sai arhitekt Lüüsi kawand 16 poolt ja kujur Raudsepa kawand 14 poolt.

Üks hää märkis oma erapooletust. Seega kõrgete otsustajate arwamised langesid jälle kahte leeri – peaaegu täp-

selt pooleks. Kõneldi rahwahääletusest jne, kuid waewalt mõnel teisel moodusel ühisele seisukohale jõutakse. Jääb ikka üle küsimus otsustada komitee piires...

Elu nr 36, 5. aprill 1937

Kas mälestussammas wõi kultuurihoone?

Esiteks samba asjus põhimõttelikult: kas on sammas, kui niisugune, ainuke wahend teatud ajaloolisi sündmusi tähistada ja mälestada? Kaugeltki mitte. On mitmeid teisi võimalusi hoida kaaskodanikkudele ja tulewastele põlwelele alles mälestusi tähtsast ajaloolisist sündmusist ja ikka ning ikka elustada neid mälestusi. Sellisteks wahenditeks on kõige pealt trükitud koguteosed, mis ulatuwad laiemate hulkade kätte ja jääwad püsima pikemaks ajaks raamatukogudesse. Siis muuseumid, kuhu wõib paigutada waatamiseks ja alleshoidmiseks esemeid, pilte dokumente, mis seotud teatawa sündmusega...

... Seepärast, lugupeetud wõrulased, kaaluge ja mõelge. Kultuurihoone ehitamisega teenite iga kodaniku tänu ja lugupidamist, ning suudate wäärikalt jäädwustada ka teatud ajaloolisi sündmusi, kuna wast mõni kunstiliselt ebaõnnestunud sammas waewalt kellelegi midagi ütleb. Ühinen nendega, kes heal meelel soowisid näha Wörus samba asemel kultuurihoonet.

Tartus, 24. aprillil 1937. a.

Jaan Wahtra

Elu nr 45, 26. aprill 1937

PS. 1923. aastal alustatud Võru wabadussamba püstitamine turuwäljakule jäigi pooleli, küll aga sai teoks kahe ühesuguse (erineva tekstiga) mälestussamba panek Võru luteri ja õigeusu kalmistule. Need awati 23. juunil 1938. Kui samba avamisega oldi Eestis wiimaste hulgas, siis taastamisega oldi esirinnas ja Võru luteri kalmistul awatud mälestussammas oli esimene taastatud wabadussõja mälestussammas Eestis.

Vanu ajalehti sirvis
Võrumaa muuseumi peavarahoidja
Arthur Ruusmaa

REINUVADER REBANE

Eesti Vabariik 100. Mina ja „Kalevipoeg“
Fr. R. Kreutzwaldi koostatud rahvuseepose „Kalevipoeg“ on kirjandusloolased nimetanud eesti kirjanduse tüvitekstiks, mis on mõjutanud kogu eesti kultuuri. „Kalevipoja“ täistõlkel on ilmunud 13 keeles. Kui arvestame juurde ka ümberjutustused ja lühemad tutvustused, siis lisandub veel kümme-kond.

Muuseumi huvitab, kuidas on kultuurilooliselt nii oluline tekst mõjutanud lugejat läbi aegade. Mis seostub vastajatel Fr. R. Kreutzwaldi nimega? Mida mäletavad eepose lugemisest erinevad põlvkonnad? Kuidas on püütud eepose teksti edasi anda? Kas „Kalevipoeg“ kõnetab lugejat ka tänapäeval?

Vastuse vorm on vaba. Lisada nimi, sünniaeg, elukutse või tegevusala ja kontakt. Kõik vastused säilitatakse muuseumi arhiivis ja muuseumil on teksti kasutamise õigus, viitega autorile.

Kogumistöö teemal **Eesti Vabariik 100. Mina ja „Kalevipoeg“** kuulutati välja tänavu emakeelepäeval ja kokkuvõtet tehakse emakeelepäeval 2018.

Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum
Kreutzwaldi 31, 65609 Võru
info@laulisa.ee
tel 5629 7242
Aimi Hollo

REINUVADER REBANE

NÄITUS Kreutzwaldi muuseumis
Fr. R. Kreutzwald „Reinuvader Rebane“ ja loomad eesti lastekirjanduses

K - P 10 - 17

mina kal

TULEKUL

Kalle Sepp ja revüüteater Starlight Cabaret Kandles

Tulles vastu publiku soovile, tuleb veel kord suurele lavale revüüteatri Starlight Cabaret' dokumentaalrevüü „Life is a Cabaret” Eesti varietee *grand old man*’i Kalju Saarekese elust kabarees. 24. aprillil saab seda näha ja kuulda Võru Kandles.

Laulusolistid Kalle Sepp ja Irina Haak esitavad aegumatuid hitte. Laval on 12 tantsijat, kes esitavad 23 suurejoonelist revüünumbrit. Välgukiirusel vahetuvad kaunid kostüümid ja dünaamilised tantsujoonised loovad laval unikaalse visuaalse terviklamuse. 2014. aastal Viru hotellis Merineitsi restoranis esietendunud, suurel

laval viimaseid kordi mängitav revüülavastus toob vaataja ette üle poole sajandi Eesti meelelahutuse ajaloost, alates

1930ndatest kuni Nõukogude aja varietee kunsti tippude, kulmineerudes varietee kuldajaga, mil anti etendusi

nii Haapsalu kalurikolhoosi Lääne Kalur varietees kui legendaarses Kihnu Jõnnis, nii Viru ja Olümpia hotellis kui

ka paljudes teistes varieteedes. Lavastus taasloob vanu varieteenumbreid ja annab neile uue hingamise. Inspiratsiooni on saadud ajastu muusikast ja esteetikast, mis väljendub nii liikumiskeeles kui kostüümides.

„Tänu aastatepikkusele kabareekogemusele tuli võit näo saates,” ütles Kalle Sepp. „Iga kabaree-etenduse ajal tuleb kümme korda ümber kehastuda, laulda ja tantsida. Mul on olnud au olla osaline revüüteatris Starlight Cabaret, kes hoiab alles Eesti unikaalset kabaree-traditsiooni. Naabermaades sellist ei leia.”

Stsenarium ja lavastus:

Kristjan Kurm. Kostüümid, koreograafia ja lavastus: Elo Unt. Numbrite taastamisel on olnud abiks veel koreograafid Marina Kesler, Argo Liik, Olga Privis, Liisa Laine ja teised. Laulusolistid: Ira Haak ja Kalle Sepp.

Külastetud Võru Kandles algab 24. aprillil kell 19.

Lavastuse kontsertversioon on kahes vaatuses ja kestab koos vaheajaga kaks tundi. Piletid hinnaga 17 ja 19 eurot on müügil Piletilevis ja Kandle kassas.

Korraldab sihtasutus Eesti Tantsuagentuur.

Lisainfo www.starlightcabaret.ee

„Vaikne lugu”, digitrükk, 2017. Töö autor on kunstikooli V kursuse õpilane Eva Grete Huul (15a).

Võru Kunstikooli aastanäitus „Minu lugu”

Kevad saabub mähinal ja taas on koolides käes kokkuvõtete tegemise aeg.

2017. aasta on nimetatud Eestis laste ja noorte kultuuri-aastaks. Lastele, meie sirgivatele loojatele ja kultuuri-publikule, on väga oluline tutvustada kultuuri mitmekesisust, järjepidevust ja ka selle hoidmisega seotud vastutust. Tähtis on ühiselt luua ja tegutseda.

Maailm, vähemalt inimese maailm on täis lugusid. Neid esineb igas eluvaldkonnas ja mitmes meediumis. Võru Kunstikooli selle aasta näituse teema „Minu lugu” on ajendatud laste kultuuri-aasta tunnuslausel „Mina ka!”. Näitus „Minu lugu” on avatud Kandles linnagalerii kõikides saalides alates 2. maist.

Kultuuriaasta märksõnad – isolemine ja koostegutsemine – räägivad otseselt kunstikoolis toimuvast. Selles koolis saab ennast kunstikeeles avada nii üksikult kui ka koos grupiga. Oma loo jutustavad näitusel kooli 150 kunstiõpilast vanuses 5–19 eluaastat. Kõikide aasta jooksul valminud tööde hulgast oli raske valikut teha. Erinevaid lugusid ja jutte ehk taie-seid mahtus linnagalerii näitusesaalistesse üle 350. Laste ja noorte tööd on ajendatud muinasjutust, muistenditest, lugudest, mida on kuulnud vanematelt, sugulastelt ja sõpradelt. Olenevalt noore

kunstniku vanusest on pildikeelde pandud emotsioonid, probleemid ja kogemused. Huvi keskmes on folklooris ja kirjanduslikud lood, lood noortest endist, kodust, sõprusest ja loodusest – need räägivad mõistukeeli ja otse. Üks on kindel: pilt võib öelda rohkem kui tuhat sõna!

Nagu ikka kunstikooli näitusel, on tehnikate loetelu pikk: pastell, marker, pasta-kas, pliats, süsi, viltpliats, kollaaž, assamblaaz, akvarell, gvašš, akrüül, keraamika, liinoollõige, materjalitrükk, digitrükk ning mahulised tööd paberist ja kartongist.

Näituse staarid on tänavu-aastased põhiõppe V kursuse lõpetajad: Helen Cornelia Kuklane, Iiris Tisler, Liisa Veddel, Karmel Ader, Eva Grete Huul, Käröl Pilberg ja Katariina Kraak. Lõputööde tegemisse on süvenetud viimased neli kuud ja igal noorel on samuti jutustada oma lugu, ning üllatusmomente jagub.

Lõputööde kaitsmist on võimalik tulla vaatama ja noortele kaasa elama 17. mail kell 17 linnagalerii II korruse näitusesaali. Näitus tervikuna jääb avatuks 26. maini.

Head laste kultuuriaasta jätku ja toredaid elamusi Võru noorte kunstnike näitusel!

Liia Leppik,
Võru Kunstikooli direktor

Faks: (+372) 78 68672

SA VÕRU KANNEL

Liiva 13
65609 Võru

Esimees: info@vorukannel.ee

Kultuurisündmused

APRILL – MAI 2017

22. aprillil kell 16 juubelkontsert: VÕRU SEGA-KOOR Tervis 70 „Armastusel kummalsed teed”. Kontserdisaalis. Piletid hinnaga 3 € on müügil Võru Kandle kassas.

Kontserdil esinevad Võru segakoor Tervis (dirigendid Tiit Raud ja Elise Võsu), Tartu Hansa segakoor (dirigendid Eva Kams ja Karin Herne), Kait Tamra, Piret Rips-Laul (klaver) ja Heiki Kelp (bass-kitarr). Raimond Valgre muusika on kohal VAT Teatri ja Kuressaare Linnateatri näitleja Lauuli Otsar.

23. aprillil kell 18 Vana Baskini Teatri etendus „TÄNA ALGAB UUS ELU”. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 15 € ja 13 € on müügil Võru Kandle kassas ning Piletilevi müügipunktides.

Lavastaja Ivo Eensalu. Osades Raivo Rüütel, Külli Reinumägi, Eduard Salmistu (Rakvere Teater) ja Aleksander Ots.

23. aprillil kell 13 klubi HÕBEDANE JUUS pidu.

26. aprillil kell 11 Kuressaare Linnateatri laste-etendus „KOLME PÕRSA LUGU”. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 5 € on müügil Võru Kandle kassas ja Piletimaailma müügipunktis.

Dramatiseerija ja lavastaja Aarne Mägi. Põrsaste ja Hundi osas Merilin Kirbits, Rauno Kaibiainen, Jürgen Gansen.

26. aprillil kell 20 Comedy Estonia esitleb: Sander Õigus „HOOPIS TEINE TERA”. Väikeses saalis. Piletid hinnaga 8 € ja 6 € (tudeng) on müügil Võru Kandle kassas ning Piletilevi müügipunktides.

27. aprillil kell 17 Võru Muusikakooli KEVAD-

KONTSERT. Kontserdisaalis. Tasuta.

1. mail kell 19 Kaunimate Aastate Vennaskond „IGAVESTI NOOR”. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 13 € ja 16 € on müügil Võru Kandle kassas ning Piletilevi ja Piletimaailma müügipunktides.

Teravmeelseid tähelepänekuid tänapäeva noortest ja vananemisest tänapäeval jagavad Andres Dvinjaninov, Hannes Kaljujärvi, Toomas Lunge, Indrek Kalda ja Jüri Lumiste. Kõlavad armastatud laulud nüüdseks „tuntud headusesse” jõudnud autoritelt, aga ka moodsa aja hitid Kaunimate Aastate Vennaskonna võttes.

3. mail kell 19 etendus „POSITIIVSEKS 60 MINUTIGA”. Väikeses saalis. Etenduse eelinfo ja info piletite kohta: bonaverbum.wordpress.com/piletid/.

Lavastus valmib Janno Puusepa käe all ja Signe Heibergi debüütnäidendi „Käisin positiivse psühholoogia kursusel” põhjal. Mängivad Anne-Mai Tevahi, Peeter Piiri, Ülle Sillamäe, Katrin Kivi, Ingrid Ulst, Tiina Tasa, Claus Mootse.

15. mail kell 9.30 DOO-NORIPÄEV. I ja II garderoobis.

16. mail kell 11 Viljandi laste- ja noorteatreri REKY etendus „OKASROOSIKE”. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 5 € ja 7 € on müügil Piletimaailma müügipunktides.

Lavastaja Kadri Paldra. Nimiosas Ulrika Tolberg. Osades Margus Christopher Kalda või Oliver Kuiv, Triinu Paabut, Kadri Paldra, Tauno Paulus, Krete Paldra, Mairo Seire või Kätlin Karpovski.

21. mail kell 13 klubi HÕBEDANE JUUS pidu.

www.vorukannel.ee

PILETIKASSA, INFORMATSIOON: 78 68676. Avatud E-R kella 12-16: 17-19 kunstiline juht 78 68675, turundusjuht 78 68674, administraator 78 28744

Õnnitleme aprillikuu juubilare!

95
Pärja Voitka

85
Leili Kikas
Heini Virk
Eevi Lind
Valentine Suiste
Jenny Oinak
Maimu Must
Alfred Jorro
Hans Meema

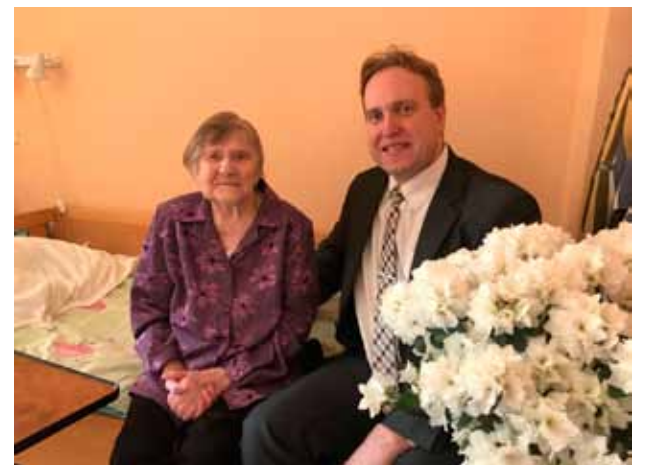
80
Viivi Perv
Aili Hendrikson
Aleksandra Blumova
Hilja Palo
Maret Rätsep
Evgeniya Pozdnyak
Enno Keel
Heldur Juul
Reni Olai Eric Hildeen
Enno Kukker
Agu Daniel

75
Iraida Grudnitskaja
Helle Lauk
Heli Lace
Elli Pihlapuu
Helgi-Kristiine Morel
Milvi Horn

Maimu Antsov
Eha Merisalu
Larissa Harik
Zinaida Varikova
Viire Varustin
Valev Vaha
Aarne Schönberg
Leiger Laiv
Hubert Huuse
Heino Karba
Väino Tooding
Anatoli Tammik

70
Helle Kasak
Svetlana Birnbaum
Astrid Hurt
Tiia Rannit
Sulev Umbleja
Andres Siimsaare
Kalju Kaurson
Vladimir Valentinov
Stanislav Moškov

* Maikuu juubilaridel, kes ei soovi äramärkimist ajalehes, palume sellest teada anda 2. maiks tel 785 0914 ja/või sirje.randver@voru.ee.
* Võru linnas oli 1.04.2017 seisuga 12 312 elanikku, neist mehi 5531 ja naisi 6781.

Aleksandra Novoselskaja sai 101aastaseks

29. märtsil tähistas oma 101. sünnipäeva võrulane Aleksandra Novoselskaja, keda auväärt tähtpäeval käis Lõuna-Eesti Haigla õendusabikeskuses õnnitlemas ka linnapea Anti Allas. „Mul oli suur au õnnit-

leda äärmiselt südamlikku, heatahtlikku ja selge mõistusega vanaprouat,” lausub Anti Allas, tunnustades ka õendusosakonna lahkete hoolikate kollektiivi.

Palju õnne ja tervist Aleksandrale!

TULEKUL

Pärnakate näitus „Sanatoorium”

3. mail kell 17.17 avatakse Vana-Võrumaa Kultuurikoja näitusesaalis (Katariina allee 11) pärnakate näitus „Sanatoorium”.

Pärnut tuntakse eelkõige supelranna, kuurordi ja sanatooriumide kaudu. Kindlasti on need mõjutanud ka Pärnu kunstnike loomingut ja tegemisi. Suvi, Pärnu ja sanatooriumid on sünonüümid, mis rõõmustavad ja erutavad iga inimest. Seetõttu otsustasid Pärnu kunstnikud tuua SANATOORIUMI ka Võrumaa kunstiaugusi põdevate inimeste juurde, et viia siin läbi mõned protseduurid. Protseduure teevad Pusa, Haide Rannakivi, Andrus Joonas, Alar Raudoja, Marko Toomast.

Näitust võiks iseloomustada legendaarsete ütlemistega menüüfilmist „Mehed ei nuta”:

- Sanatoorium... Sanatoorium see on puhkus, baar, naised, muusika! Mina olen täiesti terve mees ja tahan seda kõike saada!

- Võtke riidest lahti ja tulge meie hulka!

- Teil peab raudne tervis olema... et sellele kõigele vastu peate!

Näitus jääb avatuks 11. juunini.

Kuni 30. aprillini on samas avatud Ilmar Kruusamäe näitus „Inimene” ning alates 14. juunist Jüri Arraku näitus.

Jana Huul

Pusa „Kollane joon”.

Mööblitootja Wermo kutsub meeskonnaga liituma!

Seoses tootmismahu suurenemisega värbame aktiivseid inimesi Wermosse tööle.

Huvilisi ootame avatud uste päevadele, kus anname ülevaate Wermos töötamise võimalustest ja tutvustame töökeskkonda.

Kui tunned huvi mööblitootmise vastu ning oled omandanud elementaarsed elutööd nagu korrektsus, kohusetundlikkus ning ausus, oled lahkesti oodatud! Oskustöölisena töötamise aluseks on jooniste lugemise oskus, tehniline taip ja võime iseseisvalt tööd korraldada.

Avatud uste päevad toimuvad 25. aprillil, 16. ja 30. mail algusega kell 11.

Kuulud huviliste nimekirja, kui oled enne postitanud oma CV aadressil cv@wermo.ee ja saanud kuupäeva kohta tagasisidet. Grupi suurus on maksimaalselt kuus isikut.

Lisainfo ettevõtte kohta: www.wermo.ee ja www.facebook.com/wermo.ee/

Politsei- ja Piirivalveamet

Kui turvalisus on sinu jaoks oluline ning sa soovid anda oma panuse, oled oodatud kandideerima vabale ametikohale Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuris.

Kagu politseijaoskonna patrullitalitus otsib oma meeskonda

PATRULLPOLITSEINIKKE,

kelle põhiülesanded on:

- ööpäevaringse patrullitegevuse teostamine;
- õigusrikkumiste avastamine ja tõkestamine;
- õigusrikkujate kinnipidamine;
- süütegude menetlemine;
- väljakutsete teenindamine ja liiklusjärelvalve teostamine.

Ootame Sind kandideerima, kui Sul on

- politseiline kutsekeskharidus või muu kõrgharidus;
- eesti keele oskus kõrgtasemel (C1), vene keele oskus kesktasemel;
- B-kategooria juhilubade olemasolu, autojuhtimise kogemus vähemalt 2 aastat;
- vastavus politseiametnike kutsesobivusnõuetele, sealhulgas ka kehalise ettevalmistuse nõuetele.

Omalt poolt pakume huvitavat ja väljakutseid pakkuvat tööd Valgas ja Võrus, häid õppimis- ja arenguvõimalusi, brutopalka alates 950 eurot kuus.

Kui soovid liituda meie meeskonnaga, siis saada oma CV aadressile helen.laansoo@politsei.ee märgusõnaga „patrullpolitseinik”. Lisainfo saamiseks kandideerimise kohta helista 730 8860.

RINGREIS LINNATEATER.EE

KÖSTER

Laval Peeter Tammearu

Autor ja lavastaja Andrus Kivirähk

18.mai
Võru kultuurimaja Kannel

Esietendus 1. septembril 2016. Pildid: Mihkel Priedel, Is. Tallinn Linnateatri kassas ja kohapeal.

LAVASTAJA: Andrus Kivirähk
KÜSLALISINA: Ago Anderson, Meelis Rämmeld, Sempo Seeman ja Raivo Rüütel

ENDLA TEATER

tõsine komöödia

Young Jean Lee

VALGED HETEROMEHED

lavastaja Enn Keerd / kunstnik Marion Undusk / külalisena osades Ago Anderson, Meelis Rämmeld, Sempo Seeman ja Raivo Rüütel / külalisena

10. mail kell 19 Võru kultuurikeskuses Kannel

VÕRUMAA ARENGUAGENTUUR

SA Võrumaa Arenguagentuur pakub TASUTA nõu alustavatele ja tegutsevatele ettevõtjatele ja vabaaühendustele.

Palume nõustamise ajad enne kokku leppida järgmistel kontaktidel:

Arendustegevuse üldinfo
Juhataja Taivo Tali, 786 8374, 5855 0202, taivo@vaa.ee

Ettevõtlus
Ettevõtluskonsultant Ivi Martens, 786 8367, 5349 7303, ivi@vaa.ee
Ettevõtluskonsultant Terje Moisto, 786 8313, 5309 1180, terje@vaa.ee
Setomaa ettevõtluskonsultant Aarne Leima, 5322 6961, aarne.leima@setomaa.ee
Kasvava ettevõtte nõustamine, Kuldar Leis, 504 8123, kuldar.leis@polva.ee

Vabaaühendused
Kodanikuühenduste konsultant Katrin Volman, 525 1750, katrin@vaa.ee

Turism
Võrumaa turismikoordinaator Kadri Moppel, 5331 1919, kadri.moppel@vaa.ee
Turismiinfokeskus, 782 1881, voru@visitestonia.com
* Tegevusi toetavad EAS ja KÜSK.

Gastro

Kultuurikava
Aprill / Mai

Info ja laudade broneerimine 7858 588
Üritused on TASUTA / NO TICKETS

TÖÖRAHVA PÜHA
VEENE MOODI
MOSKVA-ODESSA

Laupäeval 29. aprill kell 21:00

KOLUMBUS KRIS
30
JUUBELIKONTSEERT

Laupäeval 6. mai kell 21:00